

R A P O R

SOYKIRIMIN PERDE ARKASI

EKİM 2024

KUDÜS
ÇALIŞMA GRUBU

KUDÜS
ÇALIŞMA GRUBU

Ekim 2024
Rapor | Soykırımın Perde Arkası

Hakkımızda

Kudüs Çalışma Grubu, üniversiteli gönüllülerin bir araya gelerek oluşturduğu bir araştırma ekibidir. Levant bölgesi özelinde insani diplomasi ve insan hakları ihlalleri başta olmak üzere sosyal bilimlerin farklı dallarında araştırmalar ve çalışmalar yapmayı hedefler. Bölgesel gelişmeleri takip etmeyi, bölgenin geleceğiyle ilgili öngörülerde bulunmayı ve kamuya nitelikli çalışmalar sunmayı amaçlar.

Hazırlayan
Kudüs Çalışma Grubu

Atmosfer Konya; Bosna Hersek, Osmanlı Cd. No:2, Selçuklu/Konya
yayinlar@kuduscalismagrubu.com | www.kuduscalismagrubu.com

Kudüs Çalışma Grubu © 2024

Bu yayının tüm hakları mahfuzdur. Kudüs Çalışma Grubunun izni olmaksızın yayının metni herhangi bir formda yayınlanamaz, kopyalanamaz, çoğaltılamaz ve dağıtımı yapılamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Bu yayındaki görüşler yazarlarına aittir. İlgili görüşler, Kudüs Çalışma Grubu ve Kudüs Çalışma Grubu'nun ilişkili olduğu kurumların politika ve görüşlerini temsil etmeyebilir.

RAPOR HAKKINDA

2006'da seçimle başa gelen **HAMAS** yönetimi ve Gazzeli direniş grupları geçtiğimiz yıl **7 Ekim'de Aksa Tufanı** ismiyle İsrail'e karşı bir operasyon başlattı. Son yıllarda aşırılık yanlısı siyonist grupların Müslümanların kutsal değerlerine yönelik şiddetlenerek devam eden tahrik saldırılarını referans alarak başlatılan bu operasyon sonrasında İsrail Gazze'de tarihte görülmemiş bir soykırıma girişti.

2006'dan beri abluka altında kısıtlı imkanlara sahip olan **Gazze'de 9 Ekim 2023'ten bu yana tam abluka kararı uygulanmakta**. İnsanî yardım girişi dışında her türlü kaynak girişi kısıtlanmış, şehrin alt yapısı tamamen çökmüş, elektrik, su, yakıt akışı tamamen kesilmiş durumda.

İsrail Gazze işgalini genişletirken, Filistinlileri sürekli olarak "insani alanlar" adını verdiği bölgelere sürdü ancak "insani ve güvenli" bölge adını verdiği yerlerde de sivil hedefleri bombaladı. Başta ABD olmak üzere İngiltere ve Avrupa Birliği'nden aldığı büyük siyasi desteği ve silah temini ile saldırılarını Batı Şeria, Lübnan, Yemen, Suriye ve İran'a taşıdı. Ekim 2023'ten bu yana **tüm dünyanın gözü önünde** 40 bini aşkın sivil israil tarafından hedef gözetilerek öldürüldü. Hayatta kalanlar ise insanî yaşam koşullarından mahrum bırakıldı. İsrail Gazzelileri küçük bir kara parçasında bitmek bilmeyen sürgüne ve çileye tabi tuttu.

İsrail beka meselesi olarak gördüğü HAMAS ile olan savaşını uzatmış ve bölgeye yaymış olsa da beklentilerini karşılamış değil. Ülke genelinde yapılan anketlere göre, İsrail halkı Netenyahu hükümetinin 7 Ekim sonrası süreci iyi yönetemediğini düşünüyor. Uluslararası kullanımı yasaklanan kimyasal silahları Gazze'de kullanması, Adalet Divanı'nda yargılanma süreci, sosyal medyada sansürsüz paylaşılan soykırım görüntüleriyle beraber İsrail'in uluslararası itibarı oldukça zedelenmiş durumda. Ordunun güvenlik zaafiyeti, çatışmaların bölgeye yayılması, ortaya çıkan yedek asker sorunu ve demografik yapısının dış göçle tehlikeye girmesi de diğer krizlerden. Bununla beraber 2020'de başlayan Körfez ile normalleşme süreci de şimdilik askıya alınmış görünüyor.

İsrail tarafında soykırımın maaliyetini, askeri sansür sebebiyle saklanan kayıpları, Netenyahu ve Savaş Kabinesi içerisindeki anlaşmazlıkları, Batı Şeria'da yaşanan olayları ve 1 yılda kronolojik olarak yaşanan önemli gelişmeleri derlediğimiz raporumuz siz değerli okuyucularla.

YAZARLAR

AYTEN RUMEYSA ÜNSAÇAN
NİGAR GÜMÜŞ
İLAYDA KARA
ŞERİFE SENA ŞEN
BEYAN OSMAN

EDİTÖR

ZEHRA YAVUZ

GRAFİK TASARIM

HAFİZE KÜBRA EĞİLMEZ
HATİCE BEYZA DEMİRBAŞ

İÇİNDEKİLER

Soykırım İhracatının Önde Gelenleri.....	1
İsrail'in Yıkım Envanterleri.....	5
Gazze'de Soykırım Günlük 270 Milyon Dolar.....	9
İsrail'in İç Sancıları.....	17
İsrail'de Yeni Dönem.....	25
Savaş Kabinesinin Feshedilmesinden Sonra.....	27
İsrail'in Uluslararası İtibarı ve Soykırım Suçlamalarının Dış Politikadaki Etkileri.....	35
İsrail Artık Güvenli Değil.....	41
İsrail'in Enflasyon Grafiği.....	49
Aksa Tufanı Devam Ederken Batı Şeria ve Gazze'de Yaşanan Olaylar.....	53
Gazze ve Batı Şeria'nın 1 Yıllık Kaybı.....	55
Zaman Tüneli.....	57

SOYKIRIMIN PERDE ARKASI

ÇALIŞMA GRUBU

İSRAİL İHRACATININ ÖNDE GELENLERİ

Ayten Rumeysa Ünsaan

Kurulduğu yıldan bugüne dek İsrail'in en büyük müttefiki ve silah tedarikçisi ABD'dir. Onun ardından bir nevi Nazi soykırımını hafızalarından silmeye çalışan Almanya gelmektedir. İtalya ve diğer bazı devletlerle birlikte, bu durum 7 Ekim sonrası da değişmemiştir. Aslında büyük bir silah ihracatçısı olan İsrail, tarihindeki en yıkıcı saldırıları gerçekleştirirken ithal bomba, füze ve mühimmatlara gereksinim duymaktadır. Stockholm Uluslararası Barış Araştırmaları Enstitüsü'nün (SIPRI) raporuna göre, ABD İsrail savunma sanayi ithalatının %69'unu sağlamaktadır. İkinci sıradaki Almanya %30 ve İtalya ise %0,9'luk bir paya sahiptir.

2018 yılında Başkan Obama döneminde imzalanan 10 yıllık bir mutabakata göre, ABD İsrail'e her yıl ortalama 3,8 milyar dolar değerinde askeri yardım sağlamaktadır. Yabancı Askeri Finansman (FMF) programı ve füze savunma sistemleri iş birliği de buna dâhildir. ABD'nin bu yardımları, İsrail'in gelişmiş silah endüstrisini kurmasına olanak tanımıştır. Yıllık yardımın yanı sıra ABD, İsrail'in bölgedeki Niteliksel Askeri Üstün-

lüğü'nü (QME) de korumaktadır. Bu durum; ABD'nin, Ortadoğu'da İsrail dışında herhangi bir ülkeye askeri destek sağladığında, İsrail'e her zaman komşu ülkeler açısından caydırıcılığı daha yüksek bir yardım gerçekleştirmesi anlamına gelmektedir. Bu sayede İsrail'in bölgedeki askeri üstünlüğü istikrarını koruyabilmektedir. Yapılan yıllık yardımlara ek olarak Biden yönetimi 7 Ekim sonrasında İsrail'e ek askeri yardımda bulunulacağını açıklamıştır. Uzun vadede teslim edilecek olan ve yaklaşık 26 milyar doları bulan bu yardımın kısa, orta ve uzun menzilli "Demir Kubbe" "Davut Sapanı" ve "Demir Kiriş" sistemleri için mühimmatın yanı sıra bölgedeki ABD stoklarını yenileme amacı da içerdiği belirtilmiştir. Bununla birlikte 7 Ekim'den bu yana ABD İsrail'e binlerce ton askeri teçhizat, mühimmat, koruyucu ekipman ve tıbbi malzemenin yanı sıra istihbarat desteği ve üst düzey danışmanlık da sağlamıştır. Eski bir Biden hükümeti yetkilisi, İsrail'in Gazze'deki saldırısını ABD desteği olmadan sürdüremeyeceğini ifade etmiştir. ABD'nin İsrail'e sağladığı desteğin katlanarak artması, bölgede güç asimetrisi oluş-

turarak bir silahlanma yarışı başlatmıştır. Bununla birlikte yıllardır devam eden koşulsuz destek, İsrail'i hukuka aykırı davranmak konusunda cesaretlendirmektedir. Zira ABD Dış İlişkiler Konseyi'nin (CFR) üyesi Elliot Abrams'a göre, ABD'nin İsrail'e askeri desteğini durdurması, en büyük müttefikinin geri çekildiğini göstererek Yahudi devletine yönelik saldırıları cesaretlendirecektir.

İşgalci devletin ikinci en büyük silah ihracatçısı olan Almanya ise 2023 yılında yaklaşık 350 milyon dolarlık askeri teçhizatın İsrail'e sevkiyatını gerçekleştirmiştir. Bu rakam bir önceki yılın verilerine göre 10 kat daha yüksektir. Satış kararlarının çoğunluğu ise 7 Ekim sonrasında verilmiştir. Bu da savaşın başlamasının ardından ülkenin İsrail'e açık desteğinin bir göstergesidir. Teçhizatın yanı sıra İsrail ordusu hâlihazırda envanterinde bulunan Alman denizaltılarını da yenilemek için yine Almanya ile anlaşma imzalanmıştır. Ancak ülkenin 2023'teki üstün desteğine rağmen, 2024 yılı başından itibaren artan uluslararası eleştiriler nedeniyle İsrail'e savaş silahları ihracatını azalttığı belirtilmektedir.

İsrail'e, ABD ve Almanya'ya göre daha az miktarda silah ihracatı yapan üçüncü ülke ise İtalya'dır. Hükümetinin insan haklarını ihlal ettiği düşünülen ülkelere silah satışını engelleyen bir yasası bulunmasına rağmen, 7 Ekim'in ardından yalnızca üç ay içerisinde İsrail'e 2,1 milyon euroluk ihracat onaylanmıştır. 9 Mayıs 2024 tarihinde ise İtalya Dışişleri Bakanlığı, yeni ihracat onaylarının durdurulduğunu bildirmiştir. Savunma Bakanlığı ise önceden imzalanmış anlaşmaların teslimatının gerçekleştirildiğini, ancak silahların Gazze'de sivillere karşı kullanılmayacağına dair denetimlerin yapıldığını belirtmiştir. Diğer bir Avrupa ülkesi olan İngiltere ise, İsrail'in büyük silah tedarikçilerinden değildir. Diğer devletlerden farklı olarak, İsrail hükümetine doğrudan silah satışı yapmak yerine şirketlere satış lisansı vermektedir. 7 Ekim'den Mayıs 2024'e kadar 42 ihracat lisansı verilmiş olup, bunlar askeri uçaklar, araçlar ve gemilerin bileşenlerini içermektedir. Ancak Eylül 2024'e gelindiğinde İngiltere, Gazze'de kullanıldığı tespit edilen yaklaşık 30 askeri ekipmanın lisansını durdurduğunu bildirmiştir. Bu durum İsrail güvenlik

kuvvetleri için küçük bir miktarı karşılarsa da, Netanyahu İngiltere'nin bu kararını "utanç verici" ve "Hamas'ı cesaretlendirici" olarak değerlendirerek kınamıştır.

İspanya'nın da İsrail'e silah ihracatı yapan ülkelerden biri olduğu bilinmektedir. Sanayi, Ticaret ve Turizm Bakanlığı'nın 2024 Şubat ayı verilerine göre İspanya 7 Ekim'den itibaren İsrail'e 987 bin euro değerinde silah ihraç etmiştir. Bunların arasında bombalar, el bombaları, torpidolar, mayınlar, füzeler, mermiler ve diğer mühimmat türlerinin bulunduğu belirtilmektedir.

İsrail'e ihracatı nispeten küçük olan ülkelerden bir diğeri ise Hollanda'dır. Yine Şubat ayında bir Hollanda mahkemesi, ülkenin İsrail'e sağladığı F-35 uçağı parça tedarikini durdurma kararı almıştır. Ekipmanların uluslararası hukukun ciddi ihlallerinde kullanıldığını gerekçe gösteren mahkemeye karşın Hollanda hükümeti, bu teslimatın İsrail'in bölgesel güvenliği açısından büyük önem taşıdığını ileri sürerek karara karşı çıkmıştır. 7 Ekim'den bu yana devam eden süreçte Sırbistan'ın da işgalci devletin istikrarlı bir müttefiki olduğu bilinmektedir. Ülke İsrail'e hava savunma sistemi tedariki sağla-

maktadır. Bunun yanında Fransa ve Avusturya gibi devletler de İsrail'e silah ihracatı yapan ülkeler arasında yer almaktadır.

Öte yandan yukarıda bahsedilen ülkelerden bir kısmı da dâhil olmak üzere giderek daha fazla ülke ve şirket İsrail'e yaptıkları silah sevkiyatlarını durdurma kararı almaktadır. Belçika, Kanada, İtalya, İspanya ve Hollanda gibi ülkeler, savaşın dokuzuncu ayından itibaren gelinen noktada ihraç edilen teçhizatın kullanımının Gazze'de sivil kayıplara yol açabileceği endişesiyle sevkiyatları durdurduklarını belirtmişlerdir. Bu ülkelerin geri çekilmesi ise İsrail'i Hindistan'a daha çok bağımlı hale getirmektedir. İşgalci devletin güçlü destekçilerinden olan Hindistan, ülkenin hem başlıca silah alıcısı konumundadır hem de savaş sürecinde ülkeye hammadde tedariki sağlamaktadır. Hindistan'ın deniz yoluyla gerçekleştirdiği 27 ton patlayıcı madde içeren bir sevkiyat ise İspanya tarafından engellemiştir. Tüm bunlar sonucunda İsrail kuvvetlerinin tanklar, buldozerler ve zırhlı taşıyıcılar için parça ile silah ve mühimmat sıkıntısı yaşayabileceği endişesi taşıdığı belirtilmektedir.

İSRAİL'İN YIKIM ENVANTERLERİ

Aksa Tufanı henüz ikinci ayını doldurmamışken, İsrail topçu birlikleri 100 binden fazla mermi kullandığını bildirmiştir. Diğer taraftan Wall Street Journal'a göre 7 Ekim'in ardından başlayan süreçte yalnızca ilk üç ay içerisinde ABD İsrail'e 230 kargo uçağı ve 20 gemi ile askeri teçhizat göndermiştir. Gönderilen mühimmatlar arasında 5 bin 400 adet MK-84 ve 5 bin adet MK-82 bombası bulunmaktadır. İsrail Hayom Gazetesi'ne göre ise, Ekim ayından sonra yalnızca 6 ay içerisinde 300'den fazla uçak ve 50 geminin ulaştırdığı 35 bin ton silah ve mühimmat İsrail'e gönderilmiştir. Çoğunluğu ABD'den olmak üzere farklı ülkelerin bu gönderimde yer aldığı bilinmektedir. Bununla birlikte ABD'den İsrail'e yüzden fazla satış yapıldığı, ancak bunların yalnızca ikisinin kamuoyuna bildirildiği belirtilmektedir. Bu iki satış 253 milyon dolar değerindeki 14 bin tank mermisi ve 155 milimetrelik top mermisi bileşenlerini içermektedir. Diğer satışların ise resmi olarak bildirilmesi gereken tutarın alt eşliğinde

planlandığı ve binlerce hassas güdümlü mühimmat, küçük bombalar ve hafif silahlar içerdiği söylenmektedir. Bunun yanında bin adet GBU-39 küçük çaplı patlayıcı ve 3 bin adet KMU-572 Ortak Doğrudan Saldırı Mühimmatı (JDAM), binlerce sığınak delici mühimmat ve 200 kamikaze İHA'nın da sağlanan mühimmatlar arasında yer aldığı belirtilmektedir. Askeri mühimmatların yanı sıra ABD ile yapılan antlaşmada İsrail ordusuna F-35 ve F-15 savaş uçakları ile Apache helikopterinin de tedarik edildiği bildirilmektedir. İsrail, Boeing şirketi tarafından üretilen F-35 uçaklarını teslim alan ilk ülke konumuna gelmektedir. Hava savunmada önemli rol oynayan diğer bileşenlerden Demir Kubbe füze savunma sistemi ve Davut Sapanı sistemine sağlanacak mühimmat ve finansman da anlaşma içinde yer almaktadır.

Ekim 2023-Ocak 2024 arası dönemde ABD'den İsrail'e günlük 15 kargo uçuşunun gerçekleştiği de belirtilmiştir. Haziran 2024'e kadar

ise toplam 173 uçuş gerçekleşmiştir. Savaşın dokuzuncu ayına gelindiğinde ise isimleri açıklanmayan ABD yetkilileri Reuters'a güncellenmiş sevkiyat listesini açıklamışlardır. Buna göre Gazze'deki savaşın başlangıcından bu yana Biden hükümetinin İsrail'e gönderdiği çok sayıda mühimmat arasında en az 14 bin adet yüksek tahrip gücüne sahip 2 bin poundluk (907 kg) bomba, 6 bin adet 500 poundluk (227 kg) bomba, 2 bin adet Hellfire hassas güdümlü havadan yere füze, bin adet sığınak delici bomba ve 2 bin 600 adet havadan atılan küçük çaplı bomba bulunduğu açıklanmıştır. Bunun yanında yetkililer sevkiyat takvimini paylaşmamış ve kamuoyuna resmi bir açıklama yapma yetkilerinin bulunmadığını belirtmişlerdir. Bununla birlikte bildirilen teçhizatı, İsrail'de olduğu gibi her gelişmiş ordunun sahip olabileceği tipik eşyalar olarak tanımlamışlardır. Stratejik ve Uluslararası Araştırmalar Merkezi'nden silah

uzmanı Tom Karako'ya göre ise bu rakamlar büyük bir çatışmada hızlıca tüketilebilirken, diğer yandan ABD'nin müttefikine verdiği askeri desteğin büyüklüğünü vurgulamaktadır.

İsrail'e milyarlarca dolarlık askeri destek sağlayan ABD, ilk kez Mayıs 2024'te kentsel alanlarda kullanımıyla sivillerin ölebileceği endişesini belirterek 1.800 adet 2 bin poundluk (907 kg) ve 1.700 adet 500 poundluk bomba teslimatının geri çekileceğini duyurmuştur. Ancak Temmuz ayına gelindiğinde 500 poundluk bombaların teslim edileceğini, 2 bin poundluk olanların ise geri çekilmeye devam edileceğini açıklamıştır. 2 bin poundluk bir bomba kalın beton tabakasını ve metali parçalayarak geniş bir patlama çapı oluşturma özelliğine sahiptir. Öte yandan bombaların duraklatılan sevkiyatının, ABD tarafından sağlanan askeri desteğin %1'inden daha azını karşıladığı söylen-

mektedir. Bunun ardından ise ABD ve İsrail tekrar 20 milyar dolarlık bir anlaşma imzalamıştır. Önümüzdeki iki ila beş yıl içerisinde teslim edilecek bu ürünler 18,82 milyar dolar değerindeki 50 adet F-15 uçağını, 774 milyon dolar değerindeki 120 mm'lik top mermilerini, 102 milyon dolarlık orta menzilli hava-hava füzelerini ve 583 milyon dolarlık taktik araçlarını içermektedir. Savaşın yaklaşık bir yılının geride kalmasının ardından İsrail, ekimden bu yana 500. ABD askeri ikmal uçağını teslim aldığını duyurmuştur. Süreç içerisinde toplam 50 bin tondan fazla askeri teçhizat 500 uçuş ve 107 deniz sevkiyatı ile İsrail'e ulaştırılmıştır. ABD, Rusya-Ukrayna savaşı boyunca Ukrayna'ya yaptığı yardımların ayrıntı ve miktarlarını açıklamasına rağmen İsrail'e yapılanların detaylarını paylaşmamaktadır.

İsrail'in bir diğer silah tedarikçisi olan Almanya ise, İsrail'e hava savunma sis-

temleri ve iletişim ekipmanları sevkiyatı gerçekleştirmiştir. Bunun yanı sıra mühimmat olarak 3 bin taşınabilir tanksavar silahı ve ateşli silahlar için 500 bin mermi ihraç edilmiştir. 7 Ekim'in hemen sonrasında da İsrail'in yanında yer alan Almanya, 2023 yılına dek son 5 yıl içerisinde İsrail askeri yardımının %30'unu sağlamıştır.

Uluslararası Stratejik Araştırmalar Enstitüsü'nün (IISS) 2023 yılındaki istatistiğine göre İsrail ordusunda 169.500 aktif ve 465.000 yedek olmak üzere 634.500 personel mevcuttur. İsrail ordusu Gazze Şeridi'ne yaklaşık 300 bin İsrail askerinin konuşlandığını belirtmiştir. Ordu aktif ve yedek kuvvetlerin yanı sıra karada 2 bin 200 tank ve 530 top, havada 339 savaş uçağı ve 142 helikopter, denizde ise 5 denizaltı ve 49 kıyı devriyesi ile güçlendirilmiştir. Ayrıca İsrail'in Gazze'yi işgal sürecinde beyaz fosfor bombası kullandığı da bilinmekte, nükleer silah varlığının da üzerinde durulmaktadır.

GAZZE'DE **SOYKIRIM** GÜNLÜK **270 MİLYON DOLAR**

Pentagon, başta ABD olmak üzere diğer ülkelerle yapılan silah anlaşmalarının maliyetinin büyük kısmının ABD yardım parasından karşılandığını belirtmiştir. ABD yıllık yardımının çoğunluğu yine ABD'den askeri teçhizat ve hizmetlerin satın alındığı Yabancı Askeri Finansman (FMF) uygulaması kapsamında kullanılmaktadır. ABD'den alınan bu hibe desteğinin, İsrail savunma bütçesinin %15'ini oluşturduğu belirtilmektedir. Buna verilebilecek örnek olarak, İsrail en gelişmiş savaş uçağı olan F-35'lerin 75 siparişinden 39'nu teslim almış ve bunların bedelini ABD yardımlarıyla ödemiştir. İsrail'in maddi kazanç sağladığı en önemli sektörlerden biri ise silah ticaretidir. İsrail'den silah ithal eden ülkeler başta Hindistan olmak üzere Azerbaycan, Filipinler ve ABD şeklinde sıralanmaktadır. Bunun yanında İspanya, 7 Ekim'den bugüne İsrail'den 1,07 milyon değerinde euro silah satın almıştır. Ancak tarih boyunca it-

halatı ihracatından hep daha fazla olan İsrail'in, son on yılda ise silah ihracat miktarı ithalatını geride bırakmaktadır.

Stockholm Uluslararası Barış Araştırma Enstitüsü'ne (SIPRI) göre İsrail'in ordusuna ayırdığı bütçenin en güncel verisi 2022 yılında 23,4 milyar dolar olarak belirtilmektedir. İsrail, dünyada kişi başına yapılan askeri harcamada ikinci sırada yer almaktadır. İsrail'de gayri safi yurtiçi hasılanın %4,5'i orduya ayrılmaktadır. Öte yandan savaşın yol açtığı finansal sıkıntılar sebebiyle önceki yıllara göre hükümetin bütçe açığında da artış olduğu görülmektedir. 2023'te gayri safi yurtiçi hasılasının %4,2 oranında bütçe açığı olduğunu belirten İsrail'in 2024 yılında ise bütçe açığı %6,6 oranına yükselmiştir. İsrail kabinesi, 2023 Mayıs'ta onaylanan ve iki yılı (2023-2024) kapsayan bütçe planını artırmak üzere yeniden toplanmıştır. Başlangıçta bu bütçe 270 milyar dolar olarak

öngörülmüştür. 2024 yılına gelindiğinde ise Netanyahu ve kabinesi, savaş için ek olarak 55 milyar shekel (15 milyar dolar) destek sağlayan ve diğer hükümet dairelerine ayrılmış fonlarda %3 oranında azaltmaya giderek savunma alanını büyüten bütçe düzenlemesini onaylamıştır. Zira savaşın (!) henüz üçüncü ayında çoğunluğu borçlanma yoluyla finanse edilen 30 milyar shekele (7,85 milyar dolar) rağmen fonların yetersiz olduğu görülmüştür. Ancak başta eğitim bakanlığı olmak üzere fonların kesilmesinden duyulan rahatsızlık üzerine Netanyahu, sağlık ve eğitim bütçesinde artış yapacağını belirterek itirazları yatıştırmıştır. Kabine bütçe düzenlemesi üzerinde mutabık kaldıktan sonra Netanyahu, iç güvenlik ve savunma bütçesindeki artışların gelecekteki zaferleri için büyük önem taşıdığına vurgu yapmıştır. Hemen ardından aşırı sağcı Ulusal Güvenlik Bakanı Ben-Gvir'in yeni bütçesine 534 milyon dolar ilave edilmiştir. Düzenlenen 15 milyar dolarlık ek bütçe, başta askeri donanım satın almakta ve İsrail'in 360.000 yedek askerine ödeme yapmak için kullanılmaktadır. İşgal edilen Filistin

topraklarındaki İsrail yerleşim birimlerinin finansmanı için ayrılan miktar da bu bütçenin içinde yer almaktadır.

Gazze'ye açılan savaş, başladığı andan itibaren her gün İsrail'e yaklaşık 269 milyon dolara mal olmaktadır. İsrail Merkez Bankası ise savaş maliyetinin 2023-2025 yılları arasında 55,6 milyar dolara ulaşabileceğini öngörmektedir. Bunun yanında savaşa ayrılan fonların kısa vadede tükenmeyeceği görülmektedir. İsrail'in bu kapsamda finansal kaynakları üzerinde ne kadar baskı olursa olsun, ABD'nin sonu gelmeyen parasal ve askeri desteğinin bunu mümkün kıldığı açıktır.

Şekil 1.

*İsrail'in yıllara göre silah ithalat oranı
(Kaynak: Stockholm Uluslararası
Barış Araştırmaları Enstitüsü)*

Şekil 2. Biden ve Netanyahu 2023 Ekim ayında Kudüs'te düzenlenen Savaş Kabinesi toplantısında
(Kaynak: Miriam Alster - <https://www.jpost.com/breaking-news/article-807975>)

Şekil 3. ABD ve İsrail ordu subayları bir ABD Patriot füze savunma sisteminin önünde
(Kaynak: Jack Guez- <https://www.cfr.org/article/us-a-id-israel-four-charts>)

Şekil 4. Bir ABD C-17 uçağı, 13 Ekim 2023'te Nevatim Hava Üssü'nde İsrail'e gönderilen Amerikan mühimmatlarıyla dolu kasalarla duruyor (Kaynak: Lolita Baldor- <https://www.timesofisrael.com/who-are-israels-key-weapons-suppliers-and-who-has-halted-exports-since-oct-7/>)

Şekil 5. İsrail Ordusu'nun, dört ay boyunca kara saldırısı düzenlediği Han Yunus kentinden çekilmesinin ardından kara harekâtında kullandığı ABD menşeli silah ve mühimmatların görünümü, 16 Mayıs 2024 (Kaynak: Anas Zeyad Fteha- <https://www.middleeastmonitor.com/20240827-israel-receives-500th-us-military-supply-aircraft-since-7-october/>)

KAYNAKÇA:

ABD Dışışleri Bakanlığı, Siyasi-Askeri İşler Bürosyu. (2023). U.S. Security Cooperation with Israel. Erişim adresi: <https://www.state.gov/u-s-security-cooperation-with-israel/>. Erişim tarihi: 19.09.2024.

AJLabs. (2023). How big is Israel's military and how much funding does it get from the US. Erişim adresi: <https://www.aljazeera.com/news/2023/10/11/how-big-is-israels-military-and-how-much-funding-does-it-get-from-the-us>. Erişim tarihi: 19.09.2024.

Ali, R. (2024). Israel's war on Gaza: How has the US extended military support to its biggest recipient. Erişim adresi: <https://www.aa.com.tr/en/middle-east/israel-s-war-on-gaza-how-has-the-us-extended-military-support-to-its-biggest-recipient/3148155>. Erişim tarihi: 19.09.2024.

Anonim, (2024). Israel receives 500th US military supply aircraft since 7 October. Erişim adresi: <https://www.middleeastmonitor.com/20240827-israel-receives-500th-us-military-supply-aircraft-since-7-october/>. Erişim tarihi: 19.09.2024.

Anonim, (2024). Israel's munition shortage worsens as western states impose 'informal boycott': Report. Erişim adresi: <https://thecradle.co/articles-id/25843>. Erişim tarihi: 19.09.2024.

Arnaout, A. R., Fırat, E. (2024). İsrail basınına göre 7 Ekim'den beri İsrail'e 35 bin ton silah ve mühimmat sevkiyatı yapıldı. Erişim adresi: <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/israil-basinina-gore-7-ekimden-beri-israile-35-bin-ton-silah-ve-muhimmat-sevkiyat-yapildi/3167444>. Erişim tarihi: 19.09.2024.

Doğru, İ. (2024). US continues to provide military aid to Israel despite civilian casualties in Gaza. Erişim adresi: <https://www.aa.com.tr/en/middle-east/us-continues-to-provide-military-aid-to-israel-despite-civilian-casualties-in-gaza/3268761>. Erişim tarihi: 19.09.2024.

González, E. (2024). Spain has bought weapons from Israel for 1,027 million euros since October 7. Erişim adresi: <https://thediplomatinspain.com/en/2024/07/10/spain-has-bought-weapons-from-israel-for-1027-million-euros-since-october-7/88530/>. Erişim tarihi: 19.09.2024.

Gritten, D. (2024). Gaza war: Where does Israel get its weapons. Erişim adresi: <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-68737412>. Erişim tarihi: 19.09.2024.

Kerr, P. K. (2024). Arms Sales: Congressional Review Process. Congressional Research Service.

Khan, M. (2024). The devil's advocate: US aid and assistance to Israel post-7 October. Erişim adresi: <https://www.middleeastmonitor.com/20240720-the-devils-advocate-us-aid-and-assistance-to-israel-post-7-october/>. Erişim tarihi: 19.09.2024.

Khan, M. (2024). U.S. Aid and assistance to Israel post-october 7, Institute Of Strategic Studies Islamabad. Masters, J., Merrow, W. (2024). U.S. Aid to Israel in Four Charts. Erişim adresi: <https://www.cfr.org/article/us-aid-israel-four-charts>. Erişim tarihi: 19.09.2024.

Pamuk, H., Stone, M. (2024). Exclusive: US has sent Israel thousands of 2,000-pound bombs since Oct. 7. Erişim adresi: <https://www.reuters.com/world/us-has-sent-israel-thousands-2000-pound-bombs-since-oct-7-2024-06-28/>. Erişim tarihi: 19.09.2024.

Sakman, T. (2024). Görüş – Soykırıma mühimmat desteği: İsrail'e kim ne kadar silah gönderiyor. Erişim

adresi: <https://www.aa.com.tr/tr/analiz/gorus-soykirima-muhimmat-destegi-israile-kim-ne-kadar-silah-gonderiyor/3202823>. Erişim tarihi: 19.09.2024.

Sde, Y. (2024). Gayri resmi boykot: ülkeler İsrail'e "basit" mühimmat satmayı bırakıyor. Erişim adresi: https://www.calcalist.co.il/local_news/article/bja9gfyv0. Erişim tarihi: 19.09.2024.

Soussi, A. (2024). Israel's new \$15bn war budget: What's it for and what gets cut. Erişim adresi: <https://www.aljazeera.com/news/2024/1/16/israels-new-15bn-war-budget-whats-it-for-and-what-gets-cut>. Erişim tarihi: 19.09.2024.

The Times of Israel ekibi. (2024). Report: US quietly approved more than 100 arms sales to Israel since October 7. Erişim adresi: <https://www.timesofisrael.com/report-us-quietly-approved-more-than-100-arms-sales-to-israel-since-october-7/>. Erişim tarihi: 19.09.2024.

The Times of Israel ekibi. (2024). Who are Israel's key weapons suppliers, and who has halted exports since Oct. 7. Erişim adresi: <https://www.timesofisrael.com/who-are-israels-key-weapons-suppliers-and-who-has-halted-exports-since-oct-7/>. Erişim tarihi: 19.09.2024.

The Jerusalem Post ekibi. (2024). US government provided \$6.5 billion in security aid to Israel since Oct. 7 – report. Erişim adresi: <https://www.jpost.com/breaking-news/article-807975>. Erişim tarihi: 19.09.2024.

Wezeman, P. D. (2024). Trends in international arms transfers, 2023. Stockholm International Peace Research Institute.

İSRAİL'İN İÇ SANCILARI

Nigar Gümüş

Birinci Dünya Savaşı sonrasında Filistin bölgesinde ortaya çıkan siyasi ve idari boşluk dönemin koşullarında İngilizlerin bölgede hakimiyet kurmaya çalışması şeklinde doldurulmaya çalışılmıştır. Fakat Yahudi terör gruplarının eylemleri ve bölgenin bir çıkmaza doğru gidiyor oluşu İngilizlerin bu bölgeyi BM'ye bırakmasına ve devamında 1948 yılında İsrail'in kurulmasına yol açmıştır. Devamlı çatışmanın hâkim olduğu bölge için tapınak gruplarının Mescid-i Aksa'ya olan baskınları, Filistinlilere yapılan eziyetler; Bünyamin Netanyahu'nun aşırılık yanlısı sağ hükümetinin başa geçmesi sonucunda artarak devam etmiş ve süreci 7 Ekim'e taşımıştır. 7 Ekim 2023 yılında Hamas İsrail tarafına 'Aksa Tufanı' adını verdiği operasyonu düzenlemiş ve birçok İsrail vatandaşı bu operasyon neticesinde esir alınmıştır. Bununla beraber İsrail'in askeri olarak çok güçlü olduğu intibas ve yenilmezliği büyük bir darbe almıştır.

Aksa Tufanı operasyonunun yapıldığı 7 Ekim günü birlik ve beraberlik mesajı veren İsrail Meclisi Knesset'teki muhalefet parti liderleri ortak bir açıklamada bulunarak orduya desteklerini bildirmişlerdir. Bu birlik beraberliğin

devamı olarak ise 11 Ekim günü içerisinde muhalif Ulusal Birlik Partisi Başkanı Benny Gantz'ın da yer aldığı bir savaş kabinesi kurulmuştur.

7 Ekim'de verilen birlik beraberlik mesajının ardından 4 gün içerisinde bu birliğin uzun süreli olmayacağını gösteren sinyaller kendisini göstermeye başlamış ve 7 Ekim'de birlik mesajı verenler içerisinde yer alan ülkenin ana muhalefet partisi başkanı Yair Lapid 11 Ekim'de kurulan kabinede yer almamıştır. Savaş kabinesine katılmamasına ilişkin olarak bir işe yaramayacağını düşündüğünü ve aşırılık yanlılarının hükümetten uzaklaştırılması gerektiğini belirten Lapid, kabinenin kurulması fikrini ilk defa önerenlerden biriydi .

İsrail ordusu bu süreçte savaş(!) için iki hedef belirlemiştir. İlk olarak Hamas'ın askeri kanadını yok etmek, ikinci olarak ise Hamas'ın liderliğini ortadan kaldırmak. Bu konuda başarıya ulaşmak ve yapılan katliamların sorumluluğunu yaymak için kurulan savaş kabinesi, kurulmasından bir ay kadar bir süre sonra çatırdamaya başlamıştır. Beş üyeden oluşan savaş kabinesinde; Başbakan Netanyahu, Savunma Bakanı Yoav Gallant,

daha önce savunma bakanı olarak görev yapan muhalif Ulusal Birlik Partisi Başkanı Benny Gantz lider olarak görev alırken, Stratejik İşler Bakanı Ron Dermer ve daha önce İsrail Savunma Güçleri (IDF) Genelkurmay Başkanı olarak görev yapan Gadi Eisenkot gözlemci olarak yer almıştır.

17 Ekim 2023 tarihinde El-Ehli Hastanesi'ni bombalayan işgal güçleri hastane bombalamasının ardından dünya kamuoyundan büyük bir tepki almıştır. Birçok ülke tarafından yapılan kınama açıklamaları sonrası hastanenin kendileri tarafından bombalanmadığını belirterek çelişkili ifadelerde bulunan İsraili yetkililer ilerleyen günlerde Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı İletişim Ofisi Dezenformasyonla Mücadele Ekibi'nin yayınladığı bir video ile yalanlanmıştır. 18 Ekim'de ABD Başkanı Biden'ın Tel Aviv'e gitmesi ile ABD'nin her hal ve koşulda İsraili destekleyeceği mesajı dünyaya verilirken kara harekatı için ortam hazırlanmış, Gazze Şeridi'ne kara harekatı yapılmasının gerekliliği Biden'a iletilmiş ve destek vereceği sözü alınmıştır. Hastane katliamının üstüne kara harekatı için ABD'den gerekli desteği alan

İsrail yine de ekim ayının sonuna kadarki süreçte kara harekatına başlayamamıştır. Daha önce açıklamalarında kara harekatının savaş kabinesinin belirleyeceği bir tarihte yapılacağını belirten Netanyahu kara harekatının başlangıcına kadar pek çok defa başladıkları ve başlayacaklarına dair açıklamalarda bulunmuştur. Bu süreçte kara harekatı başlamamış olsa da İsrail Gazze'yi yaptığı hava saldırıları ile sivil hedefleri kasten vurmaya devam etmiştir.

Süreç içerisinde yapılan açıklamalar ordunun, Netanyahu'nun istifa etmesini istediği yönünde ilerlemiş ve ordu ile başbakan arasında bir sürtüşme olduğu basına yansımıştır. 29 Ekim tarihinde Netanyahu öncelikle Xhesa- bından saldırılarla il- gili kendisine önceden bir uyarının gelmediği şeklinde bir tweet atmış ve bir süre sonra tweetini silerek özür dile- diği bir pay-

laşımında bulunmuştur. Bu olay askeri yetkililer ile başbakanın bir sürtüşme içerisinde olduğu intibasını güçlendirmiştir. Konuya yönelik savaş kabinesinde yer alan Benny Gantz tweete ilk tepki verenlerden birisi olmuş ve "Başbakan dn geceki açıklamasını geri çekmeli ve bu konuyla uğraşmayı bırakmalıdır" şeklinde X hesabından paylaşımda bulunmuştur. Aynı şekilde basın sözcüsü de konu hakkında soru yönelten gazetecilere bir açıklama yapmaktan kaçınmıştır. Bu olay dışarıya birlik beraberlik mesajı veren kabinenin içeride daha farklı bir durumda olduğunu göstermektedir. 2 gün sonra 31 Ekim günü İsrail fiili olarak kara hareketına başlamıştır. ncesinde ufak çaplı kara operasyonları düzenlemiş olmalarına rağmen büyük çaplı bir harekate başladıkları tarihin, basına yansıyan başbakan-ordu arasındaki soğukluk haberlerinin 2 gün sonrasına denk gelmesi ise manidardır. Kara hareketının Hamas'ı yok etmek ve esirleri kurtarmak şeklinde iki ana hedefi bulunmakta-

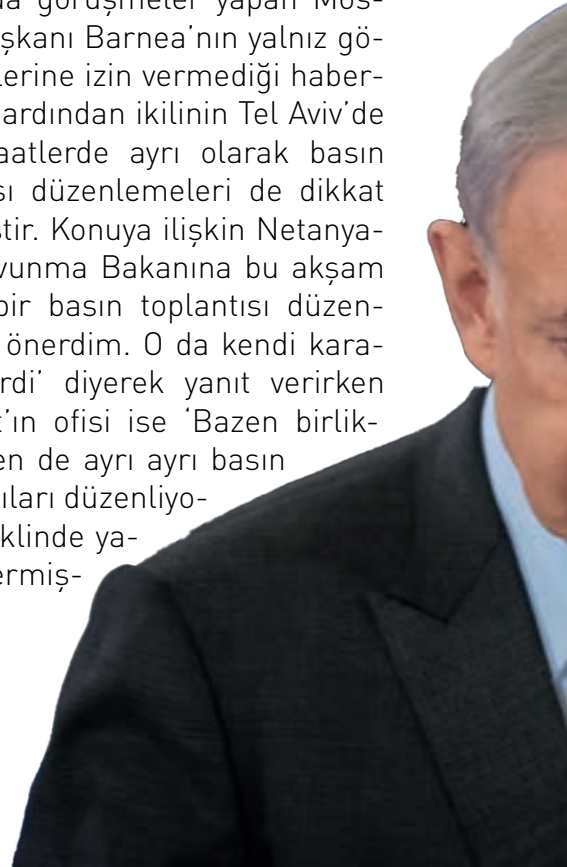
dır. Fakat bu hedefler savaşın birinci yılına girerken halen amacına ulaşmamıştır.

Kasım ayında savaş kabinesinde kriz olduğuna dair haberler ortaya ıktmıştır. Eski İsrail Genelkurmay Başkanı Gadi Eisenkot ve görevdeki Savunma Bakanı Yoav Gallant arasında olduğu öne sürülen krizin, iki ismin savaşa olan yaklaşım politikalarının farklılığından dolayı olduğu ve savaş kabinesinin yanı sıra büyük kabineye de krizin yansıdığı haberleri basına yansımıştır. Haberi yapan İsrail Kamu Yayın Kuruluşu Kan'ın siyasi işler muhabiri Michael Shemesh'e göre bu kriz daha geniş bir anlaşmazlığın sadece küçük bir parçasıdır . Ateşkes olup olmayacağına yönelik olarak ise 8 Kasım tarihinde Netanyahu esirleri kurtarana kadar ateşkesse varmayacaklarını belirtirken 13 Kasım tarihinde Gallant ise esirlerin kurtarılmasının anlaşma ya da operasyonların devamı şeklinde olabileceğini söyleyerek ateşkes ya da anlaşma ihtimaline dolaylı olarak değinmiştir. Buna müteakip Kasım'ın 15'inde savaş kabinesinin esirlerin kurtarılması ve rehine anlaşmasının maddelerini görüşmek için toplanacakları belirtilmiş, 22 Kasım'da ise İsrail'in esir takası

anlaşmasını kabul ettiği bildirilmiş ve Netanyahu ordunun da bu anlaşmayı desteklediğini belirtmiştir. Aşırılık yanlısı bazı sağcılar anlaşmaya karşı çıkarken, İsrail Devlet Televizyonu KAN'a göre anlaşma Gazze'nin Güneyine doğru hareketi genişletmek için alınmış bir karar olarak açıklanmıştır. İsrail Dışişleri ise insani ara sebebinin yalnızca esirlerin kurtarılması olduğunu öne sürmüştür. İlerleyen günlerde ise savaş kabinesindeki yetkililerden Gazze'ye yönelik hareketlerin tüm Gazze'yi ele geçirene kadar devam edeceği ve hareketin amaçlarına ulaşılana kadar durulmayacağı yönünde peş peşe açıklamalar gelmiştir. Bu süreçte insani ara 3 gün daha eklenerek 1 Aralık'a kadar uzatılmıştır.

İsrail iç siyasetinde işlerin karıştığı; sağcıların Gazze'ye daha ağır bombardımanlar yapılmasını beklerken, muhalefetin Netanyahu'nun istifasını istediği bir dönemde girilmiştir. Netanyahu'nun başkanı olduğu Likud partisinin içerisinde savaş sonrası seçim yapılması gerekliliğinin vurgulandığı ve esir yakınlarının başbakana tüm esirleri kurtarması için baskı yaptığı bir durumda, savaş kabinesi kararının "savaşa devam" olması

şaşırtan bir durum olmadı. Buna ek olarak daha önce güvenli bölge ilan edilen Gazze'nin güneyine de harekâtın yayılacak olması iç siyasette sıkışan hükümetin kamuoyunu bastırmak için kullandığı bir araç olmuştur. İnsani aranın ardından İsrail Katar'da yer alan heyetini ateşkese dair sonuç alınamadığına ilişkin geri çağırması, bir süre sonra tekrar Katar'a giden heyet ile görüşmelere devam edilmiş fakat aralık ayı içerisinde bu görüşmelerden de bir sonuç alınamamıştır. Aralık ayının sonuna doğru ise basına Netanyahu ve Gallant'ın arasının açık olduğu haberleri yansımıştır. Netanyahu'nun esirler ile ilgili olarak Gallant ile Katar'da görüşmeler yapan Mosad Başkanı Barnea'nın yalnız görüşmelerine izin vermediği haberlerinin ardından ikilinin Tel Aviv'de aynı saatlerde ayrı olarak basın toplantısı düzenlemeleri de dikkat çekmiştir. Konuya ilişkin Netanyahu 'Savunma Bakanına bu akşam ortak bir basın toplantısı düzenlemeyi önerdim. O da kendi kararını verdi' diyerek yanıt verirken Gallant'ın ofisi ise 'Bazen birlikte bazen de ayrı ayrı basın toplantıları düzenliyoruz' şeklinde yanıt vermiş-

tir. İkilinin Lübnan'a (Hizbullah'a) yoğun bir saldırı başlatılması konusunda da ayrıştığı ve Gallant'ın bunun için Netanyahu'ya baskı yapmasına rağmen Netanyahu'nun bunu desteklemediği iddialar arasında yer almıştır .

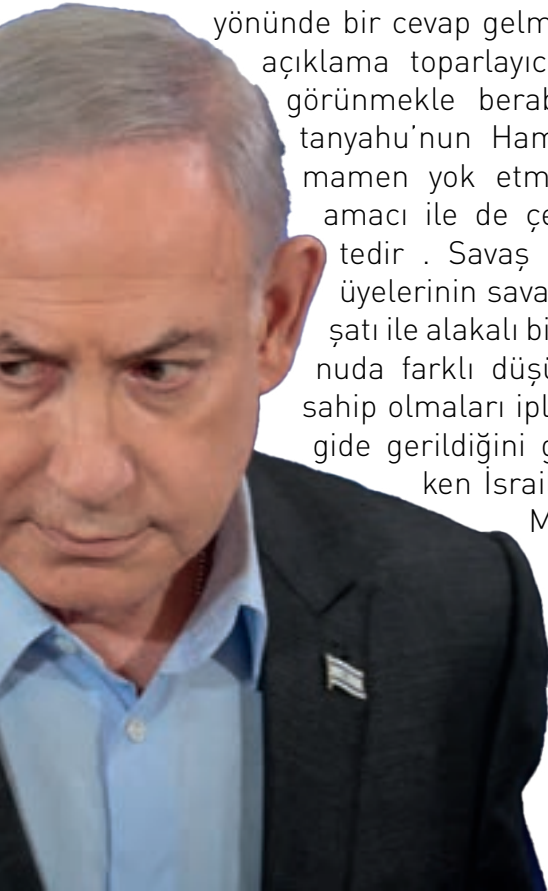
Yeni bir yıla girildiği günlerde İsrail'de muhalefet partisi başkanının savaş kabinesi liderlerinden Benny Gantz'a kabineden istifa etmesini ve başbakan olarak kendisini destekleyeceklerini bildirmesi ile beraber İsrail'de yeni bir lider arayışına girildiği görülmektedir. Bu açıklamaya Benny Gantz'dan istifa etmeyeceği ve en önemli hedeflerinin esirleri kurtarmak olduğu yönünde bir cevap gelmiştir. Bu

açıklama toparlayıcı olarak görünmekle beraber Netanyahu'nun Hamas'ı tamamen yok etmek olan amacı ile de çelişmektedir . Savaş kabinesi üyelerinin savaşın gidişatı ile alakalı birçok konuda farklı düşüncelere sahip olmaları iplerin gitgide gerildiğini gösterirken İsrail Yüksek Mahkemesi'nin

yargı reformunu iptal etmiş olması da Netanyahu'yu ve hükümetini kazanamadıkları bu savaşta büyük bir çıkmaza doğru ilerletmektedir.

18 Ocak'ta yapılan bir habere göre, savaşın devamı ve Gazze'nin savaş sonunda kim tarafından yönetileceği hususunda tartışmalarının ana gündem olduğu savaş kabinesinde; Gantz ve Eisenkot Hamas'ın esirleri bırakması halinde savaşı bitirme yanlısı iken Netanyahu bu fikrin tam karşında yer almaktadır .

Kuzeyde Lübnan Hizbullahı ile çatışan İsrail; Lübnan, Batı Şeria ve Gazze olmak üzere üç koldan yürüttüğü savaşında gitgide bir bataklığa çekilmektedir. Bu süreçte Netanyahu'dan daha iyi çalıştığı düşünülen Ulusal Birlik Partisi başkanı Benny Gantz'ın yapılacak olası bir seçimde seçimleri kazanacağına yönelik anket çalışmaları dikkat çekmektedir . Üstüne Benny Gantz'ın Mart ayının başında Amerika'ya giderek üst düzey yetkililerle görüşmeler yapması, akla Amerika'nın Netanyahu yerine alternatif bir lider aradığı sorularını getirmiştir. Savaş kabinesi içerisinde liderlik görevi gören Netanyahu, Gantz ve Gallant arasındaki gizli yarış da bu şekilde

yavaş yavaş kendisini göstermeye başlamıştır. Netanyahu'nun Refah'a karadan saldırmak istediği ve Amerika'nın buna olumlu bakmadığı biliniyor olsa da süreç bir şekilde Netanyahu'nun istekleri doğrultusunda ilerlemekte, Amerika ise söylemlerinin tersine yardım etmekten geri durmamaktadır. Savaş kabinesi içerisinde yer alan anlaşmazlıklar ise süreci yavaşlatırken zaman zaman küçük yön değişikliklerine sebep olmaktadır. Katliam konusunda ayrıışmayan savaş kabinesi üyelerinin ayrıştıkları noktaların nereye, ne zaman gibi konular ve bunların yanı sıra iç siyasi meseleler olduğu gözlemlenmektedir.

Savaş uzadıkça ekonominin bozulması, esirlerin kurtarılamaması ve savaşın bölgeye yayılacak olmasına yönelik endişeler İsrail kamuoyunun protestolarının artmasına sebep olmuştur. 16 Nisan'da Eisenkot ordunun çok güzel işler yapmış olsa dahi esirleri getiremediğini belirterek bir eleştiride bulunurken, nisanın sonunda Gantz'da yaptığı açıklamada benzer şekilde esirleri geri getirmenin önemine değinmiştir .

7 Mayıs günü Hamas'ın ateşkesi kabul ettiğini bildirmesinin ardından Refah Sınır Kapısının Gazze tarafını işgal ettiğini duyuran İsrail'in Refah'a olan harekatı savaş

kabinesi tarafından onaylanarak gerçekleştirilmiştir. Savaş kabinesi Refah'a girişleri için 'İsraili esirlerin serbest kalması ve savaşın amaçlarına ulaşılmasının hedeflendiği' belirtilmiştir. İsraili üç subayın yaptığı açıklamalarda Netanyahu'nun asıl amacının Yahya Sinvar'ı yakalamak olduğu ve bunun kişisel bir meseleye dönüştüğü söylenmiş, esirlerin ise artık umursanmadığı belirtilmiştir . Gazze'ye yapılan saldırılarda daha önce Yahya Sinvar'ın evine yapılan operasyon göz önüne alındığı zaman bunun olası bir çıkarım olduğu varsayılabilir. Bununla beraber kasım ayındaki insani aranın yapıldığı süreçte de Hamas yetkililerinin öldürülmesi için talimat verildiği hatırlanacak olursa savaşın başından beri var olan hedefin artık farklı bir boyut kazandığı söylenebilir.

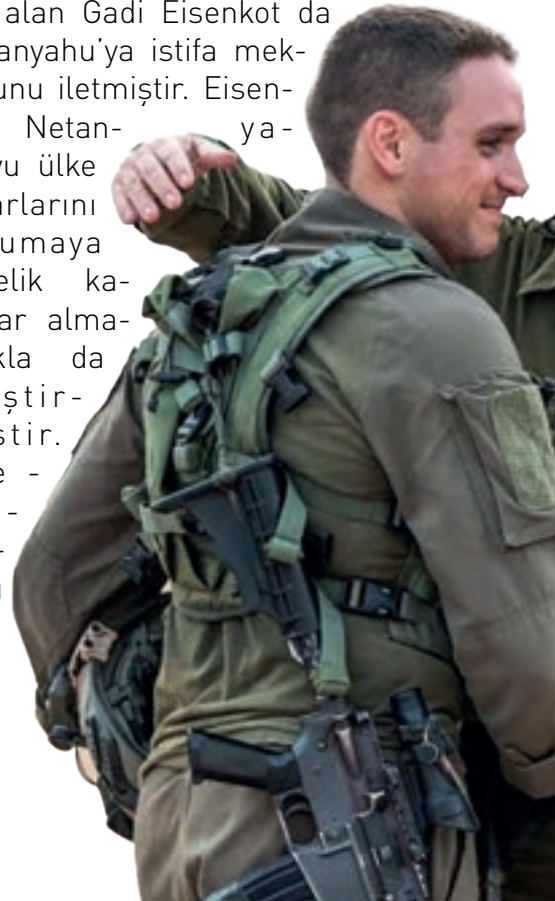

İSRAİL'DE YENİ DÖNEM

Mayıs'ta Aksa Tufanı 7. ayını geride bırakmışken İsrail masum sivilleri öldürmek ve soykırımın şiddetini günden güne arttırmak dışında bir sonuca ulaşamamıştır. Bu süreçte savaş kabinesi ile ayrışmalar derinleşmiştir. 20 Mayıs'ta savaş kabinesi içerisinde tartışma yaşandığı haberleri basına yansımıştır. Bu tartışma daha öncekilerden farklı olarak Gantz'ın, İsrail saldırılarından sonra Gazze'nin idaresinin 8 Haziran'a kadar oylanmaması halinde hükümetten istifa edeceğini bildirmesi açısından önemlidir. Daha önce de tartışmalar yaşanmış olsa da Gantz tarafından hükümetten çekilme tehdidi ilk defa dile getirilmiştir. Bu durum yaşanan fikir ayrılıklarının gitgide arttığının göstergesidir. Bunun kuru bir tehdit olmadığı ise 10 gün sonra Gantz'ın partisi Ulusal Birlik' in meclisin feshedilmesi için sunduğu tasarı ile görülmüştür.

Haziran ayında Benny Gantz hükümetten ve savaş kabinesinden istifa etmiş ve erken seçim talebinde bulunmuştur. Gantz ayrıca "Netanyahu'nun nefret söylemlerine rağmen hala birlik için kendisiyle konuşanların olmasına anlam veremediğini" belirtmiştir. Gantz'ın ardından eski genelkurmay başkanı ve kabinede gözlemci olarak yer alan Gadi Eisenkot da Netanyahu'ya istifa mektubunu iletmıştır. Eisenkot, Netanyahu'ya çıkarlarını korumaya yönelik kararlar almakla da eleştirmiştir. Netanyahu

ise, Gantz'ı yanlış zamanda istifa etmekle suçlarken, tüm siyonist partilere kapısının açık olduğunu belirtmiştir . Gelen istifaların ardından 17 Haziran'da Netanyahu savaş kabinesini tamamen feshetmiştir. Savaş kabinesinin yerine birkaç kişi ile danışma toplantıları yapabileceği söylenmiştir. Toplantılara savaş kabinesindeki toplantılara da katılan Aryeh Deri, Savunma Bakanı Yoav Gallant, Stratejik İlişkiler Bakanı Ron Dermer'in katılacağı belirtilmiştir (BBC NEWS Türkçe, 2024).

İstifa haberleri ani gibi görünse de süreç incelendiği zaman kabinenin haziran ayına kadar devam edebilmiş olması bile şaşırtıcı olarak yorumlanabilir. Öncelikli olarak ayrıştıkları noktalardan biri olan esir takası meselesinde Netanyahu'nun bir türlü anlaşmaya yanaşmaması ayrıca savaşı bitirecek her türlü duruma da karşı çıkıyor oluşu ana sebeplerdendir. Bununla beraber İsrail'in Gazze'den çekilmesinin ardından Gazze'yi kimin yöneteceği ile ilgili de aralarında fikir ayrılıkları olduğu bilinen kabinenin

SAVAŞ KABİNESİNİN FESHEDİLMESİNDEN SONRA

Kabinenin dağıtılmasının ardından İsrail saldırılarını artırmıştır. Gerilimin son derece yükseldiği, Lübnan Hizbullahı ile çatışmaların sürdüğü, Gazze'ye olan saldırıların devam ettiği, Batı Şeria'da şiddet olaylarının arttığı ve esir ailelerinin greve başladığı günlerde bu sefer de Gallant Amerika'ya giderek gerginleşen Tel Aviv-Washington arasındaki ilişkiler hakkında görüşmeler yapmıştır. Bundan 1 ay kadar sonra Temmuz sonunda ise bu sefer Netanyahu Amerika'ya giderek kongrede konuşmuş ve uzun süre ayakta alkışlanmıştır. Amerika'nın sorgusuz desteği bir kez daha bu olayla görülmüştür.

31 Temmuz tarihine gelindiğinde İsrail saldırganlığını farklı bir boyuta taşıyarak Hamas Siyasi Büro Başkanı İsmail Heniyye'yi İran'da şehit etmiş fakat bu konuda açıklama yapmaktan kaçınmıştır. İlerleyen günlerde İran'dan bir misilleme beklense de kayda değer bir durum olmamıştır.

Sonuç

Olayların 1. yılına girilirken artık esir takasının çok da gündemde olmadığı görülmektedir. İsrail'de halk ayaklanmaları artmış, iç savaş çıkabileceğine yönelik haberler basına yansımıştır. Fakat süreç içerisinde İsrail Hamas'ın Gazze'deki liderliğini bitirme, Hamas'ı yok etme, esirleri kurtarma şeklinde koyduğu hedeflerine ulaşamamıştır. İsrail hedeflerine ulaşamadıkça yayılmacılığı ve saldırganlığı artmaktadır. Mısır'da Philedelphia Koridoru'ndan çekilmeyi reddederken, Lübnan'a da saldırılarını artırmaktadır. Bu gidişatta sürecin Amerika'daki başkanlık seçimleri ile beraber daha çok belli olacağı ve şekilleneceği düşünülebilir.

Görsel 1: Binyamin Netanyahu

Görsel 2: Benny Gantz

Görsel 3:Yaov Gallant

Görsel 4: Savaş Kabinesi Üyeleri (Yaov Gallant, Benny Gantz, Benjamin Netanyahu, Ron Dermer, Gadi Eisenkot)

KAYNAKÇA:

Alaca, M. (2024, 07 12). İsraililerin yüzde 72'sine göre Netanyahu "7 Ekim'deki başarısızlık" nedeniyle istifa etmeli. 09/18/2024. AA

Anadolu Staff. (2024, 03 29). 45% of Israelis prefer Benny Gantz as prime mini. 09/23/2024. AA

Aydoğan, B. (2024, 07 31). Netanyahu, İsrail'i "ileride zorlu günlerin beklediğini" söyledi. 09/23/2024, AA.

BBC NEWS Türkçe. (2024, 06 17). İsrail Başbakanı Netanyahu savaş kabinesini feshetti. 09/18/2024, BBC NEWS.

Canlı, E. (2024, 07 07). İsraililer, esir takası anlaşması ve Netanyahu'nun istifası talebiyle sokaklara indi. 09/18/2024, AA.

Deveci, M. (2024, 08 11). İsrail ordusundan Heniyye suikastına ilişkin açıklama. 09/18/2024, AA.

Deveci, M. (2024, 05 30). İsrail Savaş Kabinesi üyesi Gantz'ın partisi, Meclisin feshedilmesi için tasarı sundu. 09/18/2024 ,AA.

Fırat, E. (2024, 06 09). İsrail Savaş Kabinesi üyesi Gantz, kabineden istifa ettiğini duyurdu. 09 /18/2024 AA

Haber Merkezi. (2023, 10 19). İsrail'in Gazze'ye saldırıları sürüyor (İsrail-Hamas çatışmalarında 13. gün). 09/14/02, NTV.

İlhan, B. (2024, 07 25). Netanyahu'nun Kongre konuşması: Yalan, ezber ve ABD içişlerine müdahale. 09/18/2024, AA.

Independent Türkçe. (2023, 10 30). Netanyahu 'ordu ve istihbaratı' suçlayan tweetini neden sildi? 09/14/2024, INDEPENDENT.

Keller-Lynn, C. (2023, 10 12). Knesset okays war cabinet; PM: Saturday 'most horrible day for Jews since Holocaust'. 09/12/2024, The Times Of Israil.

Koşak, Ç. (2024, 05 07). İsrail Savaş Kabinesi, Refah'ta saldırılara devam kararı aldı. 09/17/2024, AA.

Koşak, Ç. (2024, 05 20). İsrail Savaş Kabinesinde Başbakan Netanyahu, Gantz ve Eisenkot ile tartıştı. 09/18/2024, AA.

Kudüs Haber Ajansı . (2023, 11 10).
İsrail Savaş Kabinesinde Kriz
Derinleşiyor. 09/05/2024, Kudüs
Haber.

Kudüs Haber Ajansı. (2024, 06 26).
Gallant, Blinken İle Görüştü.
09/18/2024, Kudüs Haber.

Kudüs Haber Ajansı. (2024, 02 16).
İngiliz Gazetesi: Netanyahu'yla
Askerler Ayırılıyor. 09/17/2024,
Kudüs Haber.

Kudüs Haber Ajansı. (2024, 01 18).
İsrail Savaş Kabinesi Kaynıyor.
09/17/2024, Kudüs Haber.

Kudüs Haber Ajansı. (2024, 04 16).
İsrail Savaş Kabinesi Üyesinden
Gazze İtirafı. 09/17/2024, Kudüs
Haber.

Kudüs Haber Ajansı. (2024, 01 11).
İsrail Savaş Kabinesinde Çatışma
Tırmanıyor. 09/17/2024, Kudüs
Haber.

Kudüs Haber Ajansı. (2024, 05 07).
İsrail: Refah Sınır Kapısını Ele
Geçirdik. 09/18/2024, Kudüs Haber.

Kudüs Haber Ajansı. (2024, 08 13).
İsraili Siyasi Lider: İç Savaşın
Eşiğindeyiz. 09/18/2024, Kudüs
Haber.

Kudüs Haber Ajansı. (2024, 05 10).
İsraili Subay: Netanyahu'nun Asıl
Hedefi Başka. 09/17/2024, Kudüs
Haber.

Kudüs Haber Ajansı. (2024, 01 02).
Netanyahu'ya Kötü Haber; Siyasi Kriz
Kapıda. 09/18/2024, Kudüs Haber.

Özkan, Ş. (2024, 06 15). ANALİZ-
İsrail iç siyasetinde karışıklık:
Gantz'ın istifası ne anlama geliyor?
09/18/2024, AA.

Rakipoğlu, D. M. (2024, 06 19).
ANALİZ - Netanyahu'nun Savaş
Kabinesini feshetmesi ne anlama
geliyor? 09/18/2024, AA.

Sputnik Türkiye. (2023, 12 31).
2023'te İsrail-Filistin çatışmasında
neler yaşandı? 09/16/2024, Sputnik
Türkiye.

Sputnik Türkiye. (2023, 11 22). İsrail
basını: Ordu, ateşkes anlaşmasını
Gazze'nin güneyine saldırı hazırlığı
için kabul etti. 09/18/2024, Sputnik
Türkiye.

Sputnik Türkiye. (2023, 11 17). İsrail
Başbakanı Netanyahu: Gazze'yi işgal
etmeye çalışmıyoruz. 09/18/2024,
Sputnik Türkiye.

Sputnik Türkiye. (2023, 12 04). İsrail Genelkurmay Başkanı Halevi: Gazze'nin güneyindeki çatışmalar, kuzeyindeki kadar yoğun olacak. 09/16/2024, Sputnik Türkiye.

Sputnik Türkiye. (2023, 12 26). İsrail Savunma Bakanı Gallant, ülkesinin '7 cepheden saldırı altında olduğunu' iddia etti. 09/16/2024, Sputnik Türkiye.

Sputnik Türkiye. (2023, 11 13). İsrail Savunma Bakanı'ndan 'esirlerin kurtarılması için anlaşma yapılabileceği' sinyali. 09/18/2024, Sputnik Türkiye.

Sputnik Türkiye. (2023, 12 27). İsrail'de hükümet krizi: 'Netanyahu, Savunma Bakanı ile MOSSAD Başkanı'nın görüşmesini engelliyor'. 09 /06/2024, Sputnik Türkiye.

Sputnik Türkiye. (2023, 11 21). İsrail'in aşırı sağcı Ulusal Güvenlik Bakanı Itamar Ben-Gvir, Hamas ile yapılması öngörülen esir takası anlaşmasını eleştirerek, bunun bir "felaket getirebileceğini" söyledi. 09/18/2024 tarihinde Sputnik Türkiye.

Sputnik Türkiye. (2023, 12 14). İsraili esirlerin yakınlarından Netanyahu'ya "Hamas'la müzakerelere yeniden başlanması" çağrısı. 09/18/2024, Sputnik Türkiye.

Sputnik Türkiye. (2023, 12 05). Netanyahu ile İsraili esir yakınları arasında tartışma: 'Şu anda herkesi eve getirme imkanı yok'. 09/16/2024, Sputnik Türkiye.

Sputnik Türkiye. (2023, 10 23). Netanyahu ile ordu arasında kriz iddiası: 'İstifasını istiyorlar'. 09/18/2024, Sputnik Türkiye.

Sputnik Türkiye. (2023, 11 22). Netanyahu: Güvenlik güçleri rehine anlaşmasını destekliyor. 09/18/2024, Sputnik Türkiye.

Sputnik Türkiye. (2023, 11 23). Netanyahu'dan Mossad'a Hamas liderlerini 'dünyanın neresinde olursa olsun' vur emri. 09/18/2024, Sputnik Türkiye.

Sputnik Türkiye. (2023, 12 20). Netanyahu'nun 'Gazze' bahanesi yolsuzluk davasıyla mı ilgili? 09/18/2024, Sputnik Türkiye.

Sputnik Türkiye. (2023, 12 05). Netanyahu'nun iktidarı sallanıyor mu: 'İsrail Ekonomi Bakanı Netanyahu'ya başkaldırdı'. 09/06/2024, Sputnik Türkiye.

TRT Haber. (2024, 05 22). İsrail Savunma Bakanı Gallant: Hiç kimsenin İsrail'i eleştirme hakkı yok. 09/23/2024, TRT Haber.

Yılmaz, H., & Topçu, G. (2024, 04 28). İsrail Savaş Kabinesi üyesinden, "esir takası anlaşması imzalanmazsa hükümetin düşebileceği" uyarısı. 09/17/2024, AA.

Zilber, N., & Shotter, J. (2024, 01 19). Split in Israel's war leadership breaks into the open. 09/23/2024, FINANCIAL TIMES.

İSRAİL'İN ULUSLARARASI İTİBARI VE SOYKIRIM SUÇLAMALARININ DIŞ POLİTİKADAKİ ETKİLERİ

İlayda Kara

Giriş

İsrail, 1948'deki kuruluşundan bu yana, özellikle Filistin topraklarında uyguladığı politikalar nedeniyle uluslararası arenada çeşitli suçlamalarla karşı karşıya kalmıştır. Bu suçlamalar arasında en dikkat çekici olanı, İsrail'in Filistinlilere yönelik eylemlerinin soykırım olarak nitelendirilmesidir. Bu metinde, İsrail'in uluslararası itibarı ve soykırım suçlamalarının dış politikadaki etkileri derinlemesine inceleneyecektir.

Tarihsel Arka Plan

İsrail'in kuruluşu, 1948 Arap-İsrail Savaşı ve sonrasında yaşanan çatışmalar, uluslararası toplumun dikkatini çekmiştir. İsrail'in askeri operasyonları ve yerleşim politikaları, özellikle 1967 Altı Gün Savaşı sonrasında işgal ettiği topraklarda uyguladığı politikalar, sürekli olarak eleştirilmiştir. Bu eleştiriler, İsrail'in uluslararası itibarını zedelemiş ve ülkenin dış politikasını şekillendirmiştir.

Soykırım Suçlamaları

İsrail'e yönelik soykırım suçlamaları, özellikle Gazze Şeridi'ndeki askeri operasyonlar sırasında yoğunlaşmıştır. Uluslararası Adalet Divanı'nda (UAD) açılan davalar, İsrail'in Filistinlilere yönelik eylemlerinin soykırım niteliği taşıdığı iddialarını içermektedir. Güney Afrika'nın 2023 yılında UAD'ye yaptığı başvuru, bu suçlamaların en dikkat çekici örneklerinden biridir. Bu başvuruda, İsrail'in Gazze'deki Filistinlilere yönelik eylemlerinin soykırım özellikleri taşıdığı ve bu eylemlerin uluslararası hukuka aykırı olduğu savunulmaktadır (BBC News Türkçe, 2024) .

Uluslararası İtibar

İsrail'in uluslararası itibarı, soykırım suçlamaları nedeniyle ciddi şekilde zarar görmüştür. Birçok ülke ve uluslararası örgüt, İsrail'in politikalarını eleştirmiş ve yaptırımlar uygulamıştır. Bu durum, İsrail'in diplomatik ilişkilerini ve dış

politikasını olumsuz etkilemiştir. Özellikle Avrupa Birliği ve Birleşmiş Milletler gibi uluslararası kuruluşlar, İsrail'in politikalarını sert bir şekilde eleştirmiştir (Uluslararası Af Örgütü, 2024) .

Dış Politikadaki Etkiler

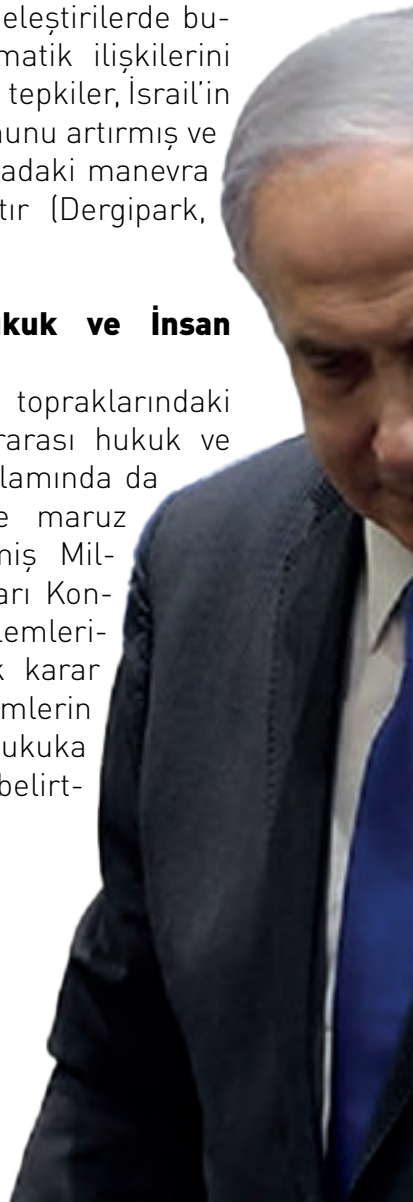
Soykırım suçlamaları, İsrail'in dış politikasında önemli değişikliklere yol açmıştır. İsrail, uluslararası arenada kendini savunmak ve itibarını korumak için yoğun diplomatik çabalar sarf etmektedir. Bu çabalar arasında, uluslararası kamuoyunu etkilemek için medya kampanyaları düzenlemek ve diplomatik ilişkileri güçlendirmek yer almaktadır. Ayrıca, bu suçlamalar İsrail'in bölgesel ilişkilerini de etkilemiştir. Özellikle Arap ülkeleriyle olan ilişkilerde gerginlikler yaşanmıştır. İsrail, bu gerginlikleri azaltmak için çeşitli diplomatik girişimlerde bulunmuş, ancak bu girişimler genellikle sınırlı başarı elde etmiştir (BBC News Türkçe, 2024) .

Bölgesel ve Küresel Tepkiler

İsrail'in Filistin topraklarındaki eylemleri, bölgesel ve küresel düzeyde geniş çaplı tepkilere yol açmıştır. Arap Birliği, İsrail'in politikalarını sürekli olarak kınamış ve Filistin halkına destek vermiştir. Ayrıca, Türkiye gibi bazı ülkeler de İsrail'e karşı sert eleştirilerde bulunmuş ve diplomatik ilişkilerini askıya almıştır. Bu tepkiler, İsrail'in bölgesel izolasyonunu artırmış ve ülkenin dış politikadaki manevra alanını daraltmıştır (Dergipark, 2024).

Uluslararası Hukuk ve İnsan Hakları

İsrail'in Filistin topraklarındaki eylemleri, uluslararası hukuk ve insan hakları bağlamında da yoğun eleştirilere maruz kalmıştır. Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Konseyi, İsrail'in eylemlerini kınayan birçok karar almış ve bu eylemlerin uluslararası hukuka aykırı olduğunu belirt-

miştir. Ayrıca, Uluslararası Ceza Mahkemesi (UCM) de İsrail'in Filistin topraklarındaki eylemlerini incelemeye almıştır. Bu durum, İsrail'in uluslararası itibarını daha da zedelemiş ve ülkenin dış politikadaki hareket alanını kısıtlamıştır (Al Jazeera Türk, 2024) .

Medya ve Kamuoyu

Medya, İsrail'in Filistin topraklarındaki eylemlerini geniş çapta haberleştirmiş ve kamuoyunun dikkatini bu konuya çekmiştir. Özellikle sosyal medya, İsrail'in eylemlerine karşı küresel bir farkındalık yaratmada önemli bir rol oynamıştır.

Bu durum, İsrail'in uluslararası itibarını olumsuz et-

kilemiş ve ülkenin dış politikadaki stratejilerini yeniden gözden geçirmesine yol açmıştır (Hürriyet, 2024) .

Sonuç

İsrail'in uluslararası itibarı ve soykırım suçlamalarının dış politikadaki etkileri, ülkenin diplomatik ilişkilerini ve uluslararası konumunu derinden etkilemiştir. Bu durum, İsrail'in gelecekteki dış politika stratejilerini şekillendirecek önemli bir faktör olmaya devam edecektir. İsrail, uluslararası itibarını korumak ve soykırım suçlamalarına karşı kendini savunmak için yoğun çabalar sarf etmeye devam edecektir.

Kaynakça

BBC News Türkçe. (2024). Uluslararası Adalet Divanı nedir, 'İsrail'in Gazze'de soykırım yapmakla' suçlandığı dava neden bu mahkemede görülecek? BBC.

Uluslararası Af Örgütü. (2024). Uluslararası Adalet Divanı'nda İsrail hakkında Soykırım Sözleşmesi'ni ihlal gerekçesiyle başlayan dava. Amnesty.

BBC News Türkçe. (2024). İsrail'e karşı 'soykırım' davası: Uluslararası Adalet Divanı'nın ara kararı. BBC.
Dergipark. (2024). Bir İnsanlık Suçu ve Soykırım Trajedisi: İsrail'in Filistinlilere yönelik eylemleri. Dergipark.

Al Jazeera Türk. (2024). Arap Birliği'nden İsrail'e kınama. Al Jazeera.
Hürriyet. (2024). Türkiye-İsrail ilişkilerinde yeni dönem. Hürriyet.
Birleşmiş Milletler. (2024). İnsan Hakları Konseyi İsrail'i kınadı. UN.
Uluslararası Ceza Mahkemesi. (2024). İsrail'in Filistin topraklarındaki eylemleri inceleme altında. ICC.

The Guardian. (2024). Social media and the Israel-Palestine conflict. The Guardian.

SOYKIRIM

İLE GEÇEN **365 GÜN**

İSRAİL ARTIK GÜVENLİ DEĞİL

Şerife Sena Şen

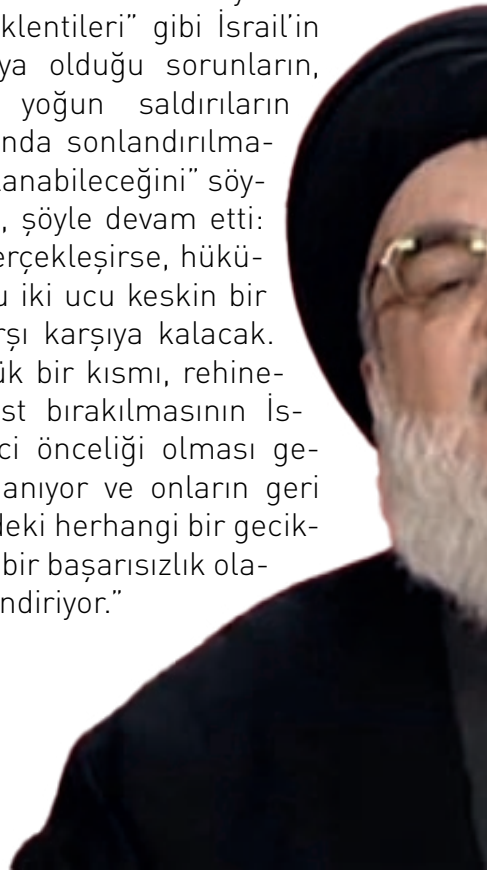
7 Ekim 2023'te başlayan Aksa Tufanı'nın ilk gününden beri Filistin tarafındaki kayıpların paylaşılan istatistikleri İsrail'in Gazze üzerinde yaptığı soykırım, hak ihlalleri ve savaş suçlarının boyutunu gözler önüne serdi. Filistin tarafındaki kayıplar, İsrail tarafında hükümetin "savaşta" ne kadar başarılı ve etkili olduğunu düşündürse de aslında İsrail'in de çok fazla kayıp verdiği ve zarara uğradığı bir gerçek. İsrail tarafındaki kayıplardan

birçok kişi haberdar değil. Bunun en önemli sebeplerinden biri; İsrail ordu mensuplarının, halkın ve ordunun kendilerine olan inancını kaybetmemek adına kendi aleyhinde olan gerçek verileri paylaşmamasıdır. Askeri sansür sebebiyle ordudaki ölü sayısı, tutsak ve rehabilite olanların sayısı İsrail askerlerinden ve kamuoyundan gizli tutulmaktadır.

İsrailli askeri uzman Amos Harel, Aralık 2023'te yaptığı açıklamada işgal kuvvetlerinin Gazze'deki hedeflerine ulaşamayacağını öngördüğünü söylemişti. Harel, İsrail gazetesi Haaretz'de yayımlanan makalesinde, İsrail'in Hamas askeri gücünü tamamen ortadan kaldırmaya yönelik açıkladığı savaş hedeflerinin önündeki zorluk ve engellere değindi. Haaretz gazetesi için kaleme aldığı "İsraili Politikacılar Gazze Savaşı Konusunda Ordunun Tutamayacağı Sözler Veriyor." başlıklı makalede "Ordunun paylaştığı yaralı asker sayısı ile hastane verileri arasında uçurum var." dedi. Harel; İsrail Genelkurmay Başkanı Herzi Halevi için "... verilen kayıplara rağmen savaşın gidişatından oldukça memnun ancak Hamas'ın çöküşünün yakın olduğuna dair hiçbir işaret yok." yorumunda bulundu. "Hamas'ın yok edilmesi, esirlerin geri getirilmesi, Gazze sınırında

yıkılan tüm İsrail yerleşkelerinin yeniden inşası ve sınır güvenliğinin sağlanması" hedeflerine işaret eden Harel, "Bunlar iddialı hedefler ve bazılarına ulaşamayacağı açıkça ortada. İsrail'in bu gerçeği ABD baskısıyla kabul edeceği de ortada." ifadesini kullandı. "Hızla artmakta olan ekonomik sıkıntılar, yedek askerlerin üzerindeki yük ve ABD'nin beklentileri" gibi İsrail'in karşı karşıya olduğu sorunların, Gazze'deki yoğun saldırıların yakın zamanda sonlandırılmasıyla sonuçlanabileceğini" söyleyen Harel, şöyle devam etti: "Eğer bu gerçekleşirse, hükümet ve ordu iki ucu keskin bir sorunla karşı karşıya kalacak. Halkın büyük bir kısmı, rehinelere serbest bırakılmasının İsrail'in birinci önceliği olması gerektiğine inanıyor ve onların geri dönüşlerindeki herhangi bir gecikmeyi büyük bir başarısızlık olarak değerlendiriyor."

Yine Amos Harel, 12 Eylül 2024'te Haaretz Gazetesi için kaleme aldığı manşette, İsrail ordusunun ünlü birim 8200'ünün başındaki Tuğgeneral Yossi Sariel'in; 7 Ekim saldırılarına yol açan istihbarat başarısızlığındaki "kişisel sorumluluğu" sebebiyle istifa ettiğini yazdı. Sariel, "Birim 8200'ün istihbarat başarısızlığı ve operasyonel başarısızlıktaki rolünün sorumluluğu tamamen bana aittir." demişti. İstifa etmesi sonucu görevinden azledilen Yossi Sariel "Önceki yıllarda, önceki aylarda ve 7 Ekim'de resmin tamamını görmek ve tehditle yüzleşmeye hazırlanmak adına noktaları birleştiremediğimiz için siyasi ve operasyonel bir sistem olarak hepimiz başarısız olduk." açıklamasını yaptı.

Raporlar 7 Ekim'den Bu Yana 1664 İsrailinin Öldüğünü ve 143 bin İsrailinin Yerinden Edildiğini Yazıyor

İsrail medya ve araştırma merkezlerinin verileri, 7 Ekim 2023'te Aksa Tufanı'nın başlamasından bu yana 706'sı asker olmak üzere yaklaşık 1664 İs-

raillinin öldüğünü ve 17.809 kişinin yaralandığını gösterdi. İsrail merkezli Walla haber sitesinin yaptığı habere göre Gazze'de 101 İsrailli tutuklu kalırken, savaşın başlamasından bu yana 143.000 İsrailli şehirlerinden ve evlerinden tahliye edildi. Savaşın başlamasından bu yana yedek kuvvetlerden 300.000 İsrail askeri seferber edilirken 935 İsrail yerleşim birimi ve kasabası bombardıman altında kaldı, sirenler çaldı ve bölge sakinleri yaklaşık 15.000 kez sığınaklara ve korunaklı alanlara saklanmak zorunda kaldı. Hamas'ın Gazze'deki yerleşimlere ve güneydeki İsrail kasabalarına yönelik beklenmedik çıkışında Ekim 2023'te toplam 7.771 roket ve patlayıcı fırlatma uyarısı kaydedilirken, Kasım ayında bu sayı 1.303, Aralık ayında ise 1.277 olmuştur. O tarihten bu yana siren sayısı, İran'ın 14 Nisan'da İsrail'e saldırması nedeniyle 1.000'den fazla alarmin yeniden kaydedildiği Nisan 2024 hariç, her ay 1000'in altına düşmüştür.

Hizbullah ile kuzey cephesinde yürütülen savaşa gelince, son veriler 24'ü asker olmak üzere 50 İsraillinin öldüğünü, Lübnan ve Suriye'den 7.560 roket ve patlayıcı

drone atıldığını, 43 sınır kasabası ile Yukarı Celile ve Batı Celile'den 68.500 İsraillinin tahliye edildiğini göstermektedir.

İşgal altındaki Batı Şeria'da tırmanan gerilim bağlamında, Filistin direniş operasyonlarında 12 asker ve 3 polis memuru dâhil 41 yerleşimci öldü ve 285 yerleşimci yaralandı. İran'ın 14 Nisan'da İsrail'e yönelik saldırısında ise İsrail cephesi 120 balistik füzeyle vurulmuş, bunlardan 30'u önlenmiş, 170 patlayıcı drone fırlatılmış ve İran saldırısı 32 İsraillinin yaralanmasına neden olmuş ancak herhangi bir ölüm vakası rapor edilmemiştir. Ulusal

Güvenlik Araştırma Enstitüsü, Yemen'deki Husi Ensarullah grubunun İsrail'e ve Kızıldeniz'deki deniz çıkarlarına yönelik saldırılarını izlemiş; 200 füze, mermi ve insansız hava aracının fırlatıldığı belgelenmiş, Hayfa ve Aşdod limanlarına doğru seyreden İsrail bağlantılı kargo gemilerine 340 deniz saldırısı gerçekleşmiştir.

El- Cezira'nın 14 Temmuz 2024'te yaptığı habere göre; İsrail ordu mensupları, Gazze Şeridi'nde uğradığı insani kayıplara ilişkin rakamları açıkladı. Söz konusu rakamlar; ölü, yaralı ve travma geçiren insanları içeriyordu.

Resmi verilere göre İsrail Savunma Bakanlığına bağlı rehabilitasyon merkezine; 7 Ekim 2023'ten itibaren 10.566 yaralı asker nakledildi, bu sayı hemen hemen her ay takriben 1000'den fazla yeni yaralı anlamına gelmekte. Bakanlığın yaptığı açıklamaya göre; 192 kafa yaralanması, 168 göz yaralanması, 690 omurilik yaralanması ve rehabilitasyon merkezinde tedavi gören 50 ampute dahil olmak üzere 3.700'den fazla yaralı uzuv vakası kaydedildi. Yaralı askerlerin %35'inin anksiyete, depresyon, ve travma sonrası stres bozukluğundan; %37'sinin ise uzuv yaralanmalarından muzdarip olduğu belirtildi. Bakanlık, yaralı askerlerin %68'inin yedek asker olduğunu ve çoğunun genç olduğunu, %51'inin 18- 30 yaş arasında, %31'inin ise 30-40 yaş arasında olduğunu ekledi. Tüm yaralı sayısının %28'inin ise temel probleminin zihinsel başa çıkamama sorunuyla ilgili olduğu söylendi.

İsrail ordu mensuplarının ölü sayısına ilişkin veriler, 330'u Gazze Şeridi'ndeki kara çatışmalarında olmak üzere Aksa Tufanı sürecinin başlamasından bu yana 690 asker ve subayın öldüğünü gösteriyor. Bu veriler, Tel Aviv'in Gazze Şeri-

di'ndeki gerçek ölü ve yaralı sayısını gizlediği söylenirken açıklandı. İsrail yetkilileri birden fazla kez ordunun Gazze Şeridi'ndeki çatışmalarda ağır bedeller ödediğini ve Hamas'la çetin bir mücadele verdiğini söyledi.

El-Cezira'nın 2024 Haziran ayının henüz ortalarında yaptığı habere göre, haziran ayının ilk iki haftasında Gazze Şeridi ve Güney Lübnan cephelerinde en az 19 İsrail askeri öldürüldü ve 70'ten fazla asker de yaralandı. İsrail Savunma Kuvvetlerinin (IDF) haziran ayının ilk yarısındaki en kötü tek günlük ölü sayısı, Refah'ta bir personel taşıyıcısını hedef alan bombalı saldırıda sekiz askerin öldüğü gün kaydedildi. İsrail'in yayınlanmasına izin verdiği resmi rakamlara göre 7 Ekim Aksa Tufanı operasyonunun ardından Gazze Şeridi'ne yönelik İsrail kara hareketinin başlamasından bu yana, 306'sı 27 Ekim'de

Haziran ayının ilk yarı bilançosunu inceleyelim:

5 Haziran: Lübnan Hizbullahı tarafından Harviş'te askerlerin toplandığı bir yere düzenlenen insansız hava aracı saldırısında bir asker öldü.

6 Haziran: Refah'ta cephe gerisinde çıkan silahlı çatışmada bir asker öldü.

8 Haziran: Yamam Özel Biriminde görevli bir subay Nuseyrat Mülteci Kampı bölgesindeki 4 İsraili rehineyi geri almak için düzenlenen operasyon sırasında öldü.

10 Haziran: Refah'ın merkezinde bubi tuzaklı bir binada kurulan pusuda dört asker öldü, biri subay olmak üzere 6 asker de yaralandı. İsrail ordu radyosu askerlerin Refah'ın Shaboura mahallesindeki bir binada meydana gelen patlama sonucu öldüğünü bildirdi. Times of Israel gazetesinin askeri muhabiri

patlamada beşi ağır olmak üzere 7 askerin yaralandığını söyledi.

11 Haziran: 24 saat içinde 10 asker yaralandı.

12 Haziran: 24 saat içinde 29 asker yaralandı.

13 Haziran: Ordu, Lübnan'dan atılan bir roket nedeniyle iki askerin yaralandığını kabul etti.

13 Haziran: Ordu, Lübnan'dan atılan bir roket nedeniyle iki askerin yaralandığını kabul etti. 24 saat içerisinde 11 asker yaralandı.

14 Haziran: 24 saat içerisinde 10 asker yaralandı.

15 Haziran: Gazze Şeridi'nin merkezinde bir tanka yerleştirilen patlayıcının infilak etmesi sonucu iki asker öldü. Refah'ta 10 Haziran'da bubi tuzaklı bir binanın patlaması sonucu Givati Tugay'ında görevli bir asker hayatını kaybetti.

16 Haziran: Refah çatışmaları sırasında bir asker öldü.

İSRAİL'İN ENFLASYON GRAFİĞİ

7 Ekim 2023'ten günümüze kadar süregelen çatışmalar, İsrail'de enflasyonu son bir yılın en yüksek seviyesine çıkardı.

Merkezi İstatistik Bürosunun Ağustos ayında açıkladığı verilere göre Temmuz ayında %3,2 olan yıllık enflasyon oranı geçen ay %3,6'ya yükselerek ekim ayından bu yana en yüksek seviyesine ulaştı.

İstatistik ofisine göre Ağustos ayında taze sebze maliyetleri %13,2; ulaştırma maliyetleri %2,8 konut maliyetleri %0,6; kültür ve eğlence maliyetleri ise %0,5 oranında artış kaydetti. Verilere göre giyim fiyatları %4,1 ve rafine petrol ürünleri %5,9 oranında düştü. Emlak piyasasında yenilenen sözleşmelerdeki kiralalar %2,6 yeni kiracı sözleşmelerindeki kiralalar ise %5,3 oranında arttı.

Enflasyondaki bu artış daha fazla faiz indirimini azaltırken, hükümet yetkilileri enflasyondaki yükselişten büyük ölçüde Gazze savaşıyla (!) bağlantılı mal ve hizmet arzını sorumlu tuttu. Ocak ayındaki rekor faiz indiriminin ardından İsrail Merkez Bankası Şubat, Nisan, Mayıs, Temmuz ve Ağustos aylarında yaptığı toplantılarda jeopolitik gerilimler, artan fiyat baskıları ve İsrail'in savaş nedeniyle maliye politikasının gevşetilmesini gerekçe göstererek faiz oranlarını değiştirmede. İsrail Merkez Bankası'nın 9 Ekim'de bir faiz kararı alması bekleniyor ve İsrail Merkez Bankası uzmanları 2025 yılına kadar bir faiz indirimi beklemediklerini söylediler. Merkez Bankası Aksa Tufanı'nın enflasyon üzerindeki etkisine ilişkin endişelerini defalarca dile getirmiştir.

Merkez Bankası Başkan Yardımcısı Landru Aber, geçen ayın sonlarında Bloomberg'e verdiği bir röportajda, faiz indiriminin gelecek yıla kadar masadan kalkabileceğini söyledi.

Mizrahi Tefahot Bank stratejisti Yonni Fanning "Enflasyon tarihsel açıdan bile alışılmadık derecede yüksek hale geldi." dedi.

“Savaş”ın Knesset’i (İsrail Parlamentosu) 2024 mali yılı için daha önce onaylanan ek bütçe artışını 727,4 milyar shekele (192 milyar dolar) çıkarmaya sevk etmesi dikkat çekici. Knesset, sivillerin tahliyesi ve yedek askerlerin bu yılın sonuna kadar bakımının finanse

edilmesine yardımcı olmak için 3,4 milyar shekellik (924 milyon dolar) yeni artışı onayladı. Aksa Tufanı beklenenden daha uzun sürdüğü için başlangıçtaki bütçenin artan maliyetleri karşılaması mümkün görünmemektedir.

AKSA TUFANI DEVAM EDERKEN

BATI ŞERİA VE GAZZE'DE YAŞANAN OLAYLAR

Şerife Sena Şen

7 Ekim 2023'te, İzzeddin el-Kassam Tugayları "Aksa Tufanı" adlı kapsamlı bir operasyona başladı. Operasyonun temel gerekçesi, İsrail'in Mescid-i Aksa ve Filistinlilerin kutsal değerlerine yönelik saldırıları ve İsrail'in işgal altındaki Filistin topraklarında sürdürdüğü insan hakları ihlalleriydi. İsrail ordusu, Gazze'den silahlı bir grubun İsrail topraklarına sızdığını ve savaş durumu ilan ettiğini duyurdu ve Gazze Şeridi'ne yönelik yoğun hava saldırısı başlattı. İsrail Savunma Bakanı Yoav Gallant, Gazze Şeridi etrafında 80 km yarıçapındaki böl-

İşgal güçleri, 7 Ekim ile başlayan süreçte Gazze ve Batı Şeria üzerinde pek çok savaş suçuna imza attı;

- Beyaz fosfor kullanımı
- Soykırım, toplu yok etme ve öldürme

- İnsani yardım kaynaklarına, savunmasız yer ve araçlara, hastanelere saldırı

- Göçe zorlama, nüfusun zorla nakli, sürgün

- İnsani yardımın engellenmesi (ayrıntılar için bkz; Kudüs Çalışma Grubu Aksa Tufanı İlk 100 Gün Raporu)

**7 Ekim Sürecinin Başından İtibaren
Gazze ve Batı Şeria'nın 1 Yıllık Kaybı*;**

	Şehit	Yaralı	Tutuklama	Yıkım	Yerinden Edilme
Batı Şeria	716 şehit	5.700 yaralı	10.091 tutuklu	1.363 tesis	4.571 yerinden edilme
Gazze Şeridi	40.879+ şehit	94.454+ yaralı	4.000+ tutuklu	150.000+ yerleşim birimi	2.000.000+ yerinden edilme

*Paylaşılan veriler yalnızca sayıdan ibaret olmayıp Filistin Sağlık Bakanlığı, Tutsaklar Kulübü ve Hükümet Medya Ofisinin açıklamalarına göredir. Ayrıca Gazze Şeridi'ndeki

şehitlere ilişkin istatistikler, işgalin devam eden saldırganlığından ötürü işgal güçlerini ayrıntılı bilgilerin yok etmesi sebebiyle net değildir.

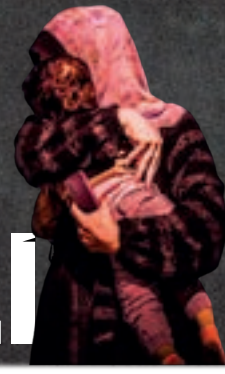
KAYNAKÇA

Filistin Davamız, Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı Yayınları (2024).
https://www.iletisim.gov.tr/images/uploads/dosyalar/Filistin_Davamiz_TR.pdf

Ayabakan, Ş. (2024). Suç Dosyası: İşgalci İsrail'in 7 Ekim'den Bu Yana Gazze'de İşlediği Savaş Suçları. Demirbaş ve Aydoğan (Editörler) Aksa Tufanı İlk 100 Gün Raporu (s.41-59).
<https://www.kuduscalismagrubu.com/>

Marsad Shireen (2024, Eylül 21). ht-
[tps://www.shireen.ps/home](https://www.shireen.ps/home)

ZAMAN TUNELİ

Beyan Osman

7 Ekim 2023

Sabahın erken saatlerinde **Gazze'li direniş grupları Hamas** ile koordineli bir şekilde **Aksa Tufanı operasyonunu başlattı**. İsrail ise buna karşılık **Demir kılıç Harekatını** başlatarak **savaş** ilan etti.

8 Ekim 2023

Hizbullah üçüncü bir taraf olarak İsrail'in Kuzeyini bombaladı. İsrail ise **mülteci kamplarının** bulunduğu **Lübnan'ın güneyini** bombalamaya başladı.

13 Ekim 2023

İsrail Gazze halkına Güneye gitmesi için çağrıda bulundu.

17 Ekim 2023/El-Ehli Baptist Katliamı

Gazze'deki **El-Ehli Hastanesi** bombalandı. İsrail'in günler sonra üstlendiği katliamda **500'den fazla** Filistinli şehit oldu.

19 Ekim 2023

Yemen Husileri İsrail'e fırlattığı roketlerle **savaşın bir tarafı** olduğunu ilan etti.

20 Ekim 2023/Aziz Porphyrius Kilisesi Katliamı

Yüzlerce Hristiyan ve Müslümanın **sığındığı tarihi kilise** İsrail savaş uçaklarınca hedef alındı.

27 Ekim 2023

İsrail, Hamas'ı yok etme ve rehineleri kurtarma bahanesiyle **Gazze'nin Kuzeyine** kara harekâtı başlattı.

31 Ekim 2023/Cibaliye Katliamı

Cibaliye Mülteci kampı İsrail tarafından bombalandı.

15 Kasım 2023

içinde Hamas'a ait tünellerin bulunduğu gerekçesiyle İsrail ordusu **Şifa Hastanesi**ni kuşattı ve günlerce süren bir **katliam** gerçekleştirdi.

17 Kasım 2023

İsrail **ablukasının** şiddeti nedeniyle **Gazzelilerin** açlıkla mücadelesi başladı.

18 Kasım 2023/El-Fahura Okulu Katliamı

İsrail zorla yerinden ettiği **Gazzelilerin** sığındığı **UNRWA'ya ait El-Fahura Okulu**'nu bombalayarak 200 Filistinliyi **şehit** etti.

24 Kasım 2023

İsrail ve Hamas arasında **geçici ateşkese** varıldı. 7 gün süren ateşte esir takası ve gıda yardımı sağlandı.

3 Aralık 2023

İsrail ordusu **güvenli bölge** olarak ilan ettiği **Han Yunus'a** Hamas Liderlerin bulunduğu gerekçesiyle **kara** hareketi **başlattı**. (7 Nisan 2024'te çekildi.).

29 Aralık 2023

Güney Afrika, İsrail aleyhine **Uluslararası Adalet Divanı**'nda "**soykırım suçu**" davasını **başlattı**.

3 Ocak 2024

Hamas lider yardımcısı **Salih el-Aruri**, İsrail tarafından Beyrut'ta **suikastle** **şehit** oldu.

15 Şubat 2024

İsrail ordusu 10 gün boyunca **Nasır Hastanesi**'ni kuşatarak yüzlerce **Gazzeli**'yi tutuklayıp öldürdü.

29 Şubat 2024/Un Katliamı

İsrail askerleri Gazze şehrinin güneyinde **yardım tırlarını bekleyen Gazzelileri** öldürüldü.

8 Mart 2024/Şifa Hastanesi Katliamı

Şifa Hastanesi iki hafta boyunca İsrail ordusunun kuşatması altındaydı. Ordu çekildikten sonra hastane kompleksinde **3 toplu mezar** bulundu.

8 Mart 2024

Amerika Başbakanı Joe Biden yardım amaçlı Gazze sahiline geçici bir liman kuracaklarını ilan etti. (Liman 17 Mayıs'ta açıldı. ABD 10 Temmuz'da İsrail'e askeri yardım desteği gerekçeleri nedeniyle limandan çekildi.)

18 Mart 2024

İsrail Ordusu 2. kez Şifa hastanesini kuşattı. Hastane bahçesinde sıra sıra dizilmiş cesetler akılda kaldı.

24 Mart 2024

Nasır Hastanesi ikinci kez kuşatıldı, tanıklar içeride toplu mezarlıkların olduğunu ispat ettiler.

25 Mart 2024

BM Güvenlik Konseyi Ramazan ayında ateşkesi kabul etti ancak İsrail bu karara uymadı.

2 Nisan 2024

İsrail ordusu yabancı vatandaşlığa sahip olan Dünya Merkez Mutfağı çalışanlarını öldürdü.

9 Nisan 2024

Türkiye İsrail ile ticareti kısıtladı. (2 Mayıs tarihinde tamamen kesti.)

13 Nisan 2024

İsrail'in Şam'ın İran büyükelçisini öldürmesine karşılık olarak İran, İsrail'e 350 roket fırlattı.

6 Mayıs 2024

İsrail güvenli bölge ilan ettiği Refah'a kara harekatı başlattı. Uluslararası tepkilere rağmen İsrail 2 milyon Gazzeli'nin bulunduğu Refah şehrine girdi.

24 Mayıs 2024

Uluslararası Adalet Divanı İsrail'e Refah Kara Harekâtını bitirmesini emretti.

26 Mayıs 2024/Refah Katliamı

İsrail ordusu kampa en az 8 roketle saldırı düzenledi. Filistinliler çadır yangınlarında yanarak can verdi.

29 Mayıs 2024

İsrail, Gazze ve Mısır arasında bulunan **Philadelphi Koridorunu** aldığını ilan etti. (7 Haziran'da bu koridoru ele geçirdi.)

31 Mayıs 2024

Biden, İsrail'e 3 aşamalı ateşkes müzakeresi sunduğunu ve bu anlaşmada tüm rehlinlerin verilmesi, Gazze'den tamamen çekilmek ve Gazze'nin imarı gibi şartların olduğunu belirtti. 2 Temmuz'da Hamas anlaşmayı kabul etse de Natenyahu yeni şartlar ekleyerek anlaşma sürecini bitirdi.

8 Haziran 2024/Nüsayrat Katliamı

Filistinliler gibi giyinen İsrail askerleri 2 sivil araçla içinde insanların bulunduğu 89 evi ve bir binayı bombaladı.

10 Haziran 2024

BM Güvenlik Konseyi, Biden'ın 31 Mayıs'ta sunduğu ateşkes müzakere önerisini kabul etti.

13 Temmuz 2024/Mevasi Katliamı

İsrail, **Kassam Lideri Muhammed Dayf**'in bulunduğunu iddia ederek Han Yunus'taki Al-Mevasi bölgesinde katliam gerçekleştirdi.

31 Temmuz 2024

İsrail, **İsmail Haniye**'yi Tahran ziyareti sırasında suikastla öldürdü.

6 Ağustos 2024

Hamas'ın yeni lideri **Yahya Sinwar** ilan edildi.

10 Ağustos 2024/Tabiin Okulu Katliamı

İsrail savaş uçakları sabah namazı vaktinde sivillerin sığındığı Et-Tabiin Okulu'na yönelik kanlı saldırıyı başlattı.

18 Ağustos 2024

Gazze Sivil Savunma Merkezi 1760 cesedin yok olduğunu ve 8240 cesedin bulunamadığını açıkladı.

20 Ağustos 2024

İsrail askerleri Gazze'den 6 rehinenin cesedini aldığını açıkladı.

28 Ağustos 2024

İsrail Ordusu Batı Şeria'da 20 yılın en geniş çaplı saldırısını gerçekleştirdi.

30 Ağustos 2024

İsrail Savaş Kabinesi ordunun **Philadelphi Koridoru**'nda kalmasını onayladı.

10 Eylül 2024/Mevasi Katliamı

İsrail, Han Yunus'un **Mevasi Bölgesi**ne saldırı düzenledi. 40 Filistinli hayatını kaybetti 60 kişi ise yaralandı.

17 Eylül 2024

İsrail **Lübnan**'da bulunan **Hizbullah** üyelerine yönelik büyük bir siber saldırı gerçekleştirdi.

18 Eylül 2024

Filistin tarafından ilk kez **BM Genel Kurulu**'na sunulan, İsrail'in işgal altındaki topraklardan 12 ay içinde çekilmesini talep eden karar tasarısı, 14'e karşı 124 oy ile kabul edildi.

28 Eylül 2024

İsrail **Hizbullah Lideri Nasrullah**'ı öldürdü

1 Ekim 2024

İran ikinci kez Şehit İsmail Haniye ve Hizbullah Lideri Nasrallah için İsrail'e roketlerle saldırı.

KUDÜS
ÇALIŞMA GRUBU

**BENİM
ŞEHİRİM**

**UĞUR
İBRAHİM**
Allay